

Prienų rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (SPAV) atrankos
dokumentas

Skirta: Prienų rajono savivaldybės administracija
Vilnius, 2023

Turinys

Turinys 2

Pagrindinės santrumpos ir sąvokos.....	3
Lentelių sąrašas.....	4
Paveikslų sąrašas.....	4
Ivadas 5	
1. Informacija apie vertinamą Planą	6
1.1. Plano pavadinimas ir planuojama teritorija	6
1.2. Pagrindiniai Plano tikslai ir uždaviniai	6
1.3. Plano ryšys su kitais planais, programomis ir nacionaliniais tikslais	7
1.3.1. Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys iki 2027 m.	7
1.3.2. Alytaus regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas.....	9
1.4. Prienų rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plano priemonės.....	11
2. Informacija apie Plano teritoriją.....	15
2.1. Planuojama atliekų tvarkymo infrastruktūra ir jos vietos	15
2.2. Ar teritorija yra jautri ir (arba) vertinga aplinkos apsaugos požiūriu, teritorijos apsaugos statusas	16
2.2.1. Saugomos teritorijos	16
2.2.1. „Natura 2000“ teritorijos	17
2.2.2. Vandenviečių apsaugos zonos.....	19
2.3. Informacija apie numatomas alternatyvias Plano įgyvendinimo vietas.....	20
3. Informacija apie Plano įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumą	21
4. Kita informacija	42
4.1. Priemonės Plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti	42
4.2. Informacija apie galimą visuomenės nepasitenkinimą planu ar programa	43
5. Literatūros sąrašas	44
1 priedas. SPAV vertinimo subjektų išvadų ir visuomenės pasiūlymų vertinimo pažymos.	45

Pagrindinės santrumpos ir sąvokos

AAA	Aplinkos apsaugos agentūra
Alytaus regionas	Komunalinių atliekų tvarkymo regionas, susidarantis iš Alytaus miesto savivaldybės, Alytaus rajono savivaldybės, Druskininkų savivaldybė, Lazdijų rajono savivaldybė ir Varėnos rajono savivaldybė.
Antrinės žaliavos	Tiesiogiai perdirbti tinkamos atliekos ir perdirbti tinkamos iš atliekų gautos medžiagos (popierius ir kartonas, stiklas, plastikas, metalas, įskaitant pakuočių atliekas), remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu
ARATC	Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras
BSA	Biologiškai skaidžios atliekos
BAST	Buveinių apsaugai svarbios teritorijos
DGASA	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės
EEĮ	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos
Konsultantas	Smart Continent LT, UAB
MA	Mechaninis apdorojimas
MBA	Mechaninis biologinis apdorojimas
MKA	Mišrios komunalinės atliekos
NTO	Nekilnojamo turto objektas
SAZ	Sanitarinė apsaugos zona
SDG atliekų aikštelė	Statybinių ir didžiųjų gabaritų atliekų aikštelės
SPAV	Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas
SSGG	Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė
ŠESD	Šiltnamio efektą sukeliančios dujos
PAST	Paukščių apsaugai svarbios teritorijos
Planas	Prienų rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas
Regiono planas	Alytaus regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas
Valstybinis planas	Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas
VERT	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba
Vietinė rinkliava	Savivaldybės tarybos sprendimu nustatytas privalomasis mokestis, kurį turi mokėti visi komunalinių atliekų turėtojai, besinaudojantys savivaldybės organizuojama komunalinių atliekų tvarkymo sistema
ŽAKA	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės
ŽATC	Žiedinis atliekų tvarkymo centras

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Valstybinio plano nustatytos KA tvarkymo užduotys ir jų įgyvendinimas Alytaus regione.....	8
2 lentelė. Regiono plano įgyvendinimo siektinos reikšmės	10
3 lentelė. Plano tikslai, uždaviniai ir įgyvendinimo 2021-2027 m. priemonės	11
4 lentelė. Konkrečių tikslų, uždavinių ir priemonių strateginis pasekmių aplinkai vertinimas pagal poveikio atskiriems aplinkos komponentams reikšmingumą	25

Paveikslų sąrašas

1 paveikslas. Saugomos teritorijos Alytaus apskrityje	16
2 paveikslas. Saugomos teritorijos Prienų r. savivaldybėje.....	17
3 paveikslas. „Natura 2000“ BAST ir PAST teritorijos Alytaus apskrityje	18
4 paveikslas. „Natura 2000“ BAST ir PAST teritorijos Prienų r. savivaldybėje	18
5 paveikslas. Saugomos teritorijos Prienų m.	19
6 paveikslas. Vandenvietės ir AZ ties Prienų kompostavimo aikštele	20
7 paveikslas. Atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetai	22
8 paveikslas. Kultūros paveldo objektai ir teritorijos šalia esamo Prienų kompostavimo aikštelės	24

Įvadas

Rengiamas savivaldybės lygmens planas: Prienų rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas (toliau – Planas) atnaujina patvirtintą Prienų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planą numatant naujas priemones, užtikrinančias Valstybino atliekų prevencijos ir tvarkymo plano nustatytų užduočių įgyvendinimą ir efektyvią paslaugų plėtrą.

Plano organizatorius: UAB „Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras“.

Plano rengimo iniciatorius: Prienų rajono savivaldybės administracija.

Rengiamas Planas ir jame numatytos priemonės yra dalis Alytaus regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plano (toliau - Regiono planas).

Regiono plano projektui 2023 m. atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV), kuriame buvo įvertintos ir visos Plano priemonės. **SPAV vertinimo subjektų išvadų ir visuomenės pasiūlymų vertinimo pažymos pateikiamos 1 priede.**

Vadovaujantis LR Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1467 „Dėl planų ir programų strateginio pasekmių patvirtinimo vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ bei atsižvelgiant į tai, kad savivaldybės plane numatytos priemonės ir apimtys nesikeičia lyginant su Regioniniu planu, kuriam atliktas SPAV, Planui atliekama **strateginio pasekmių aplinkai vertinimo atrankos** procedūros.

Šis Plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo atrankos dokumentas buvo parengtas vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu bei LR aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-456 „Dėl planų ir programų atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nurodyta apimtimi.

SPAV atrankos tikslas – nuspręsti, ar privaloma atlikti Plano strateginį pasekmių aplinkai vertinimą.

SPAV atrankos dokumentas pateikiamas vertinimo subjektams, kurie pateikia motyvuotas išvadas ir/ar motyvus, dėl kurių turėtų arba neturėtų būti atliekamas Plano strateginis pasekmių aplinkai vertinimas. Plano rengimo organizatorius, remdamasis subjektų išvadomis, priims sprendimą, ar privaloma atlikti SPAV. Apie priimtą sprendimą, teisės aktų nustatyta tvarka, informuojami vertinimo subjektai bei visuomenė.

Plano SPAV subjektai, kuriems **teikiamas šis SPAV atrankos dokumentas:**

- Aplinkos apsaugos agentūra;
- Nacionalinio visuomenės sveikatos centro Kauno departamentas;
- Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno teritorinis skyrius;
- Prienų rajono savivaldybės administracija;
- visuomenė.

Visuomenė dalyvauja SPAV procese vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-455 „Dėl Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų, ES valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintu Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų, ES valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašu.

SPAV atrankos dokumento rengėjas ir kontaktiniai duomenys:

- Smart Continent LT, UAB, Šeimyniškių g. 19, Vilnius, +370 5 2196679, lt@smartcontinent.com

1. Informacija apie vertinamą Planą

1.1. Plano pavadinimas ir planuojama teritorija

Rengiamas savivaldybės lygmens planas: Prienų rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas.

Plano organizatorius: UAB „Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras“.

Plano rengimo iniciatorius: Prienų rajono savivaldybės administracija.

Plano teritorija: Prienų rajono savivaldybės teritorija.

1.2. Pagrindiniai Plano tikslai ir uždaviniai

Prienų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. nustatyti vadovaujantis Valstybiniu atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planu (toliau - Valstybinis planas), kuris patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 1 d. nutarimo Nr. 573 redakcija, ir Regiono plano projektu.

Plėtojant Prienų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, siekiama užtikrinti, kad viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga būtų visuotinė, prieinama ir atitiktų ilgalaikę atliekų tvarkymo viziją.

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetais bei siekiant įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, nustatomi Prienų r. sav. atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 m.:

1. Skatinti tvarią komunalinių atliekų susidarymo prevenciją;
2. Užkirsti kelią bešeimininkų atliekų susidarymui;
3. Plėsti komunalinių atliekų tvarkymą susidarymo vietoje bei rūšiuojamąjį surinkimą;
4. Padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų, perdirbamų komunalinių atliekų kiekį ir mažinti šalinimą.

Ilgalaikė atliekų tvarkymo vizija apima tvarios žiedinės ekonomikos kūrimą, kai susidarančios atliekos naudojamos pakartotinai, perdirbamos arba panaudojamos iki didžiausios įmanomos vertės. Siekiant įgyvendinti šią viziją, atliekų tvarkymo strategija turi būti integruota į visus visuomenę liečiančius aspektus, įskaitant produktų gamybą, vartojimą ir atliekų tvarkymą.

Ilgalaikė atliekų tvarkymo vizija – sukurti uždaro ciklo sistemą, kurioje atliekos būtų tvarkomos kaip ištekliai, o atliekų susidarymas būtų kuo mažesnis, siekiant tausoti aplinką ir skatinti tvarią plėtrą.

Vadovaujantis atliekų tvarkymo sistemos prioritetais, komunalinių atliekų tvarkymo principais ir siekiant įgyvendinti Alytaus regiono atliekų tvarkymo užduotis iki 2027 m., nustatomi šie Prienų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 m.:

1 tikslas. Skatinti tvarią komunalinių atliekų susidarymo prevencija

- 1.1. Iki 2027 m. sumažinti maisto-virtuvės atliekų susidarymą

- 1.2. Iki 2027 m. sumažinti žaliųjų atliekų susidarymą
- 1.3. Užtikrinti, kad Prienų r. sav. vienam gyventojui susidarančių PA ir AŽ kiekis augtų lėčiau nei vidutiniškai Lietuvoje
- 1.4. Užtikrinti, kad Prienų r. sav. vienam gyventojui susidarančių tekstilės atliekų kiekis neviršytų 2021 m. ES vidurkio
- 1.5. Užtikrinti, kad Prienų r. sav. vienam gyventojui susidarančių higienos priemonių atliekų (pvz. sauskelnių) kiekis būtų mažesnis nei 2021 m.
- 1.6. Užtikrinti, kad komunalinių atliekų susidarymas 2023-2027 m. laikotarpiu augtų lėčiau nei 2014-2021 m.
- 1.7. Užtikrinti, kad Prienų r. sav. iki 2027 m. šešėlinių atliekų kiekis ir šiukšlinimo atvejų skaičius būtų mažesnis nei vidutiniškai 2020-2022 m.

2 tikslas. Plėsti komunalinių atliekų tvarkymą susidarymo vietoje bei rūšiuojamąjį surinkimą

- 2.1. Iki 2027 m. padidinti namų ūkiuose sukompostuotų bei rūšiuojamuoju būdu surinktų maisto-virtuvės, žaliųjų atliekų dalį lyginant su susidarymu
- 2.2. Iki 2027 m. padidinti rūšiuojamuoju būdu surinktų PA ir AŽ dalį lyginant su susidarymu
- 2.3. Padidinti rūšiuojamuoju būdu surinktų kitų atliekų dalį lyginant su susidarymu

3 tikslas. Padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų, perdirbamų komunalinių atliekų kiekį ir mažinti šalinimą

- 3.1. Užtikrinti, kad pakartotinai panaudotų daiktų apimtys iki 2027 m. Prienų r. sav. išaugtų ne mažiau kaip 5 kartus
- 3.2. Iki 2027 m. padidinti perduotų perdirbti / perdirbtų KA kiekį
- 3.3. Iki 2027 m. sumažinti Alytaus regiono nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamų KA kiekį
- 3.4. Iki 2027 m. sumažinti komunalinių atliekų tvarkymo veiklos poveikį aplinkai

1.3. Plano ryšys su kitais planais, programomis ir nacionaliniais tikslais

Prienų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. nustatyti vadovaujantis Regiono ir Valstybinio planu, kuris patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 1 d. nutarimo Nr. 573 redakcija.

1.3.1. Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys iki 2027 m.

Regiono plano užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. nustatomi vadovaujantis Valstybinio planu, į kurį perkeltos ES mastu patvirtintos atliekų prevencijos ir tvarkymo užduotys (žr. lentelę žemiau). Plano numatytos priemonės prisidės prie valstybinių uždavinių įgyvendinimo, skatinant atliekų susidarymo prevenciją, paruošimą pakartotinai naudoti atliekas, perdirbimą ir antrinių žaliavų gamybą, kitokį

panaudojimą ir šalinimą tik tų atliekų, kurių negalima sutvarkyti kitais būdais, prieš tai atskyrus visas perdirbti ar kitaip naudoti tinkamas atliekas.

Taip pat Planas numato priemones, užtikrinančias Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 patvirtintame 2021-2030 metų nacionalinio pažangos plane nustatytų tikslų.

Planas prisidės prie 2015 m. spalio 26 d. Alytaus regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 51/6S-34 patvirtinto Alytaus regiono 2014–2020 plėtros plano iki 2021 metų tikslo – darniai tvarkyti ir vystyti regiono teritoriją, įgyvendinimo.

1 lentelė. Valstybinio plano nustatytos KA tvarkymo užduotys ir jų įgyvendinimas Alytaus regione

Valstybinio plano punktas	Užduotis	Terminas	Įgyvendinimo atsakomybės pasiskirstymas
260. Komunalinių atliekų tvarkymo sistema kiekvienoje Lietuvos savivaldybėje, planuojant įrenginių plėtrą ir pajėgumus, turi būti organizuojama atskirai surenkant atliekas taip, kad būtų įgyvendintos šios valstybinės užduotys			
260.1	Padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį	≥55% 2025 m.	Įgyvendina Lietuvos valstybė
260.2	Padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį	≥60% 2030 m.	
260.3	Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį	≤5% 2030 m.	Įgyvendina Alytaus regiono savivaldybės / ARATC
261. Komunalinių atliekų tvarkymas turi būti organizuojamas taip, kad skatintų atliekas tinkamai paruošti pakartotinai naudoti ir perdirbti. Savivaldybės visiems komunalinių atliekų turėtojams turi užtikrinti atliekų surinkimo ir rūšiavimo galimybę, aprūpinti priemonėmis, atsižvelgdamos į Atliekų tvarkymo įstatymo 26 straipsnio 4 dalyje nustatytus kriterijus.			
261.1	Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis turi sudaryti ne mažiau kaip:	≥60% 2023 m.	Įgyvendina Alytaus regiono savivaldybės / ARATC
		≥65% 2024 m.	
		≥70% 2025 m.	
		≥75% 2026 m.	
		≥80% 2027 m.	
261.2	Aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose daugiau nei 2000 gyventojų, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą.	- 2024 m.	Įgyvendina Alytaus regiono savivaldybės / ARATC
261.3	Sudaryti galimybę buitėje susidarančioms išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti;	- 2027 m.	
261.4	Atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas.	- 2027 m.	
261.5	Aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buitėje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų	- 2025 m.	

Valstybinio plano punktas	Užduotis	Terminas	Įgyvendinimo atsakomybės pasiskirstymas
	tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis.		
261.6	Užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarančias pavojingas atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas).	- 2025 m.	
261.7.1	Gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose, atliekų surinkimo aikštelėse, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių pastatyti antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka.	- 2027 m.	
261.7.2	Kolektyviniuose soduose pastatyti, jei trūksta, kolektyvinius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius ir užtikrinti, kad jie būtų ištuštinami laiku.	- 2027 m.	
261.7.3	Kolektyviniuose soduose pastatyti, jei trūksta, kolektyvinius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius ir užtikrinti, kad jie būtų ištuštinami laiku;	- 2027 m.	
261.7.4	Pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus buityje susidarančioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės).	- 2027 m.	
261.7.5	Išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų;	- 2027 m.	
263 Siekiant, kad atliekos taptų produktais ir kad jie būtų tinkami naudoti be pradinio apdirbimo, planuojama:			
263.3	Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietas (stotelių) tinklą;	- 2027 m.	Įgyvendina Alytaus regiono savivaldybės / ARATC

Šaltinis: sudaryta autorių

1.3.2. Alytaus regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas

Planas suformuotas remiantis ir prisideda prie Regiono plane numatytų tikslų ir siekiamų rodiklių, kurie pateikiami žemiau.

2 lentelė. Regiono plano įgyvendinimo siektinos reikšmės

Nr.	Vertinimo rodiklis	Matavimo vnt.	Tarpiniai rezultatai							
			2024		2025		2026		2027	
			I	II	I	II	I	II	I	II
Sritis: komunalinių atliekų susidarymo prevencija										
1.	Vienam gyventojui susidarantis maisto-virtuvės atliekų kiekis	kg / gyv.	≤85		≤83		≤81		≤80	
2.	Vienam gyventojui susidarantis žaliųjų atliekų kiekis	kg / gyv.	≤97		≤95		≤92		≤90	
3.	Lietuvoje ir Alytaus regione vienam gyventojui susidarantių PA ir AŽ kiekio pokytis lyginant su praėjusiais metais	kg / gyv.	(A) < (L)		(A) < (L)		(A) < (L)		(A) < (L) ¹	
4.	Vienam gyventojui susidarantis tekstilės atliekų kiekis	kg / gyv.	≤28		≤30		≤32		≤34	
5.	Vienam gyventojui susidarantis higienos priemonių atliekų (pvz. sauskelnių) atliekų kiekis	kg / gyv.	<30		<30		<30		<30	
6.	Vidutinis KA susidarymo pokytis, lyginant su praeitais metais	Proc./metus	<1,7		<1,7		<1,7		<1,7	
Sritis: šeimininkų atliekų susidarymo prevencija ir kova su šiukšlinimu										
7.	Šeimininkų atliekų kiekis mažesnis, nei vidutiniškai 2020-2022 m.	Proc.	<20		<30		<40		<50	
Sritis: pakartotinis panaudojimas										
8.	Pakartotinai naudoti perduotų daiktų kiekis 2027 m.	tonos	≥400		≥700		≥1.000		≥1.400	
Sritis: komunalinių atliekų tvarkymas susidarymo vietoje, rūšiuojamasis surinkimas										
9.	Rūšiuojamuoju būdu surinktų maisto-virtuvės atliekų, žaliųjų atliekų ir susidarantių maisto-virtuvės, žaliųjų atliekų kiekio santykis	Proc.	≥69		≥71		≥73		≥75	
10.	Rūšiuojamuoju būdu surinktų PA ir AŽ ir susidarantių PA ir AŽ kiekio santykis	Proc.	≥70		≥73		≥75		≥80	
11.	Rūšiuojamuoju būdu surinktų kitų atliekų ir susidarantių kitų atliekų kiekio santykis	Proc.	≥45		≥55		≥75		≥80	
Sritis: komunalinių atliekų apdorojimas, paruošimas perdirbimui ir kt. tvarkymas										
12.	Perduotų perdirbti / perdirbtų KA kiekis lyginant su susidarantiu KA kiekiu	Proc.	≥75%		≥80%		≥50%		≥55	
13.	Alytaus regiono nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamų KA dalis, lyginant su susidarymu	Proc.	<11		<10		<9		<8	

¹ Rodiklio reikšmė nustatoma ir palyginama kiekvienais metais. Rodiklio santrumpos: L – PA ir AŽ kiekio susidaranti vienam gyv. pokytis (proc.) Lietuvoje, A – PA ir AŽ kiekio susidaranti vienam gyv. pokytis (proc.) Alytaus regionas.

Nr.	Vertinimo rodiklis	Matavimo vnt.	Tarpiniai rezultatai							
			2024		2025		2026		2027	
			I	II	I	II	I	II	I	II
Sritis: poveikio aplinkai mažinimas										
14.	Komunalinių atliekų tvarkymo veikloje susidaranti CO ₂ emisijos	t CO ₂ e	M<M+1 ²	M<M+1	M<M+1	M<M+1	M<M+1	M<M+1	M<M+1	M<M+1

Šaltinis: Parengta Konsultanto

1.4. Prienų rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plano priemonės

Didžioji dalis lentelėje identifikuotų priemonių – vadinamos „minkštosios“ priemonės, susijusios su edukacija, švietimu, organizacinėmis priemonėmis, įranga, nedidelės apimties atnaujinimo darbais. Tikslams pasiekti numatytos infrastruktūros plėtros ar atnaujinimo priemonės, lentelėje jos pažymėtos geltona spalva.

3 lentelė. Plano tikslai, uždaviniai ir įgyvendinimo 2021-2027 m. priemonės

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi įgyvendintojai	Įgyvendinimo terminas
1 tikslas. Skatinti tvarią komunalinių atliekų susidarymo prevenciją			
1.1 uždavinys. Iki 2027 m. sumažinti maisto-virtuvės atliekų susidarymą			
1.1.1	Bendradarbiauti kuriant ar viešinti maisto tiekimo grandinių trumpinimo priemones, pvz. vietinės maisto produkcijos pardavimo vietas (ekoturgelius).	ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.
1.1.2	Tarptautinės informavimo apie maisto švaistymą dienos proga (rugsėjo 29 d.) rengti informacines kompanijas apie maisto-virtuvės atliekų prevenciją, atsakingą apsipirkimą, laikymą, rūšiavimą ir pan.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024-2027 m.
1.1.3	Rengti mokymus švietimo įstaigų valgyklų darbuotojams apie maisto ir virtuvės atliekų prevenciją	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024-2027 m.
1.1.4	Švietimo įstaigų valgyklose taikyti Švediško stalo principą	Savivaldybė	2026 m.
1.1.5	Rengti sveikos mitybos, maisto tvarumo, maisto švaistymo prevencijos edukacijas švietimo ir kitose įstaigose bei ekskursijas mokiniams pas vietinius maisto gamintojus ir augintojus	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024-2027 m.
1.1.6	Parengti ir platinti rekomendacijas, praktinius patarimus kaip sumažinti maisto-virtuvės atliekų kiekį namuose, maitinimo įstaigose, renginiuose (maisto planavimas, apgalvotas apsipirkimas namams ir išsinešimui, porcijų nustatymas, protingas laikymas, užšaldymas, likučių panaudojimas, pasidalijimas maisto pertekliumi, produktų ženklavimo „Tinka vartoti iki“ ir „Geriausias iki ...“ skirtumai ir kt.).	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
1.2 uždavinys. Iki 2027 m. sumažinti žaliųjų atliekų susidarymą			
1.2.1	Siekti įgyvendinti vejų pjovimo robotizacijos projektą – savivaldybėse viešųjų erdvių, parkų vejas pjauti naudojantis vejų pjovimo robotais.	Savivaldybė	2026 m.
1.2.2	Aptarnaujant viešas teritorijas skatinti taikyti nupjautos žolės ir šakų mulčiavimo praktiką (pvz., ją paskleisti ar naudoti mulčiavimui aplink krūmus ar medžius).	Savivaldybė	2025-2027 m.

² CO₂ emisijos lyginant su praėjusiais metais.

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi įgyvendintojai	Įgyvendinimo terminas
1.2.3	Sėjant vejas viešose teritorijose skatinti naudoti žemaūgių žolių sėklas, imituojančias natūralius žolynus taip sumažinant pjaunamų vejų plotus ar vejų pjovimo dažnumą.	Savivaldybė	2025-2027 m.
1.3 uždavinys. Užtikrinti, kad Prienų r. sav. vienam gyventojui susidarantių PA ir AŽ kiekis neviršytų Lietuvos vidurkio			
1.3.1	Specialių akcijų metu gyventojams dalinti daugkartinio naudojimo maisto bei daržovių ir vaisių pirminių krepšelius bei kitas daugkartines talpas, galinčias pakeisti vienkartinio naudojimo plastiko gaminius.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024-2027 m.
1.3.2	Rengti pakuočių prevencijos, pakuočių ženklavimo, atsakingo apsipirkimo, aplinkai draugiškų pakuočių pasirinkimo, atsakingo dovanų ir siuntinių pakavimo edukacijas švietimo ir kitose įstaigose, ekskursijas mokiniams į pakuočių gamybos, perdirbimo įmones.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024-2027 m.
1.3.3	Pasitelkiant informacinių technologinių sprendimus atsisakyti popierinių sąskaitų už savivaldybėje teikiamas komunalines paslaugas, jas pakeičiant elektroninėmis.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024-2027 m.
1.3.4	Sukurti informacinę kampaniją, raginančią gyventojus, maisto ir kitų atliekų rūšiavimui, namuose naudoti turimus plastikinius, popierinius maišelius, o ne pirkti naujus.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024-2027 m.
1.4 uždavinys. Užtikrinti, kad Prienų r. sav. vienam gyventojui susidarantių tekstilės atliekų kiekis neviršytų 2021 m. ES vidurkio			
1.4.1	Rengti tekstilės gaminių ženklavimo, atsakingo apsipirkimo, atnaujinimo ir priežiūros, pakartotinio naudojimo (dėvėtų rūbų parduotuvės, mainai, nuoma, taisyms), rūšiavimo edukacijas švietimo ir kitose įstaigose, ekskursijas mokiniams į tekstilės gamybos, dėvėtų drabužių tvarkymo įmones.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024-2027 m.
1.4.2	Kiekvienais metais daiktų mainų punktuose rengti temines tekstilės konteineriuose paliktų dėvėtų drabužių ir avalynės fotosesijas įtraukiant kuo įvairesnes gyventojų grupes	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024-2027 m.
1.5 uždavinys. Užtikrinti, kad Prienų r. sav. vienam gyventojui susidarantių higienos priemonių atliekų (sauskelnių) kiekis 2027 m. būtų mažesnis nei 2021 m.			
1.5.1	Rengti aplinkai draugiškų vaikų priežiūros, slaugos ir asmeninės higienos priemonių ženklavimo, įsigijimo, naudojimo ir rūšiavimo edukacijas.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024-2027 m.
1.6 uždavinys. Užtikrinti, kad kitų komunalinių atliekų susidarymas 2023-2027 m. laikotarpiu augtų lėčiau nei 2014-2021 m.			
1.6.1	Rengti elektros ir elektroninės įrangos, baterijų, butyje susidarantių pavojingų atliekų, baldų ir kitų gaminių ženklavimo, atsakingo apsipirkimo, atnaujinimo ir priežiūros, rūšiavimo edukacijas švietimo ir kitose įstaigose.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024-2027 m.
1.6.2	Periodiškai rengti gyventojams nemokamas EEJ taisyms ir tikrinimo dienas rūšiavimo centruose, daiktų mainų punktuose, įvairių renginių, akcijų metu.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
1.6.3	Organizuoti aplinkosauginius konkursus (pvz., dalintis savo gerąja praktika, kaip išvengti atliekų susidarymo ir už tai steigti prizus) tarp regiono ugdymo įstaigų, verslo centrų ar bendruomenių, kviešti dalyvauti ekskursijose Takniškių atliekų tvarkymo technologijų parke.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024-2027 m.
1.6.4	Skatinti kuriamas antrinio daiktų, medžiagų panaudojimo, perdarymo ir perdirbimo platformas, tinklus, bendruomenes, ženklavimo sistemas.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024-2027 m.
1.6.5	Dalyvauti, siūlyti temas susijusias su atliekų prevencija ir tvarkymu regioninėms ir nacionalinėms internetinėms tinklalaidėms, televizijos ir radijo laidoms ir pan.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024-2027 m.
1.7 uždavinys. Užtikrinti, kad Prienų r. sav. iki 2027 m. šešimėninių atliekų kiekis ir šiukšlinimo atvejų skaičius būtų mažesnis nei vidutiniškai 2020-2022 m.			
1.7.1	Identifikuoti labiausiai šiomis atliekomis teršiamas vietas ir jas nuolatos tikrinti, pastatyti reikiamus ženklus ar kitas priemones.	Savivaldybė	2024-2027 m.
1.7.2	Kiekvienais metais viešų renginių metu, poilsiavietėse ir kitose viešose vietose organizuoti akciją „Kultūra be atliekų“, kurios metu gyvai gyventojams teikti informaciją kaip tvarkyti randamas atliekas, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, ir vengti šiukšlių susidarymo.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024-2027 m.
1.7.3	Bendradarbiaujant su aktyvaus laisvalaikio gamtoje organizacijomis (dviratininkai, žygeiviai, gamtininkai ir t.t.), organizuoti šešimėninių atliekų rinkimo akcijas.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024-2027 m.
1.7.4	Įrengti vaizdo stebėjimo kameras, kurių pagalba būtų pastebimi neteisėti atliekų tvarkymo ir šiukšlinimo atvejai bei skiriamos administracinės nuobaudos.	Savivaldybė	2027 m.
1.7.5	Skatinti savanoriškas „gamtos patrulių“ platformas, akcijas, iniciatyvas, viešinti jų veiklą, konsultuoti atliekų tvarkymo klausimais.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024-2027 m.
1.7.6	Atnaujinant ar įrengiant naujas šiukšliadėžes viešose vietose, jos turi būti su skyriumi nuorūkomis ir apsauga nuo paukščių.	Savivaldybė	2025 m.
2 tikslas. Plėsti komunalinių atliekų tvarkymą susidarymo vietoje bei rūšiuojamąjį surinkimą			

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi įgyvendintojai	Įgyvendinimo terminas
2.1 uždavinys. Iki 2027 m. padidinti namų ūkiuose sukompustuotų bei rūšiuojamuoju būdu surinktų maisto-virtuvės, žaliųjų atliekų dalį lyginant su susidarymu.			
2.1.1	Įvertinti galimybes taikyti diferencijuotą vietinę rinkliavą už mišrių ir maisto atliekų tvarkymą.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
2.1.2	Plėsti maisto-virtuvės atliekų surinkimo apimtis, gyvenvietėse, kuriose yra mažiau nei 2.000 gyventojų, atsižvelgiant į ekonominį efektyvumą.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.1.3	Plėsti maisto-virtuvės atliekų surinkimo apimtis, aprūpinant maisto-virtuvės atliekų konteineriais ir kibirėliais visus juridinius asmenis teritorijose, kur vykdomas maisto-virtuvės atliekų surinkimas.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.1.4	Vykdyti nuolatinę maisto-virtuvės atliekų rūšiavimo stebėseną ir kontrolę.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.1.5	Atnaujinti bei papildyti rinkliavos mokėtojų registrus informacija apie kompostuojančius namuose namų ūkius, jiems suteiktas priemones.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
2.1.6	Aprūpinti namudinio kompostavimo dėžėmis/konteineriais atliekų turėtojus.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.
2.1.7	Parengti tinkamų kompostuoti maisto-virtuvės ir žaliųjų atliekų kompostavimo namų ūkio sąlygomis rekomendacijas ir išplatinti atliekų turėtojams.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.1.8	Teikti rekomendacijas dėl namudinio kompostavimo gerinimo priemonių naudojimo.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
2.1.9	Parengti namudinio kompostavimo kiekybinių apimčių vertinimo metodiką.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.1.10	Vykdyti nuolatinę namudinio kompostavimo monitoringą ir kontrolę.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
2.1.11	Įvertinti pagaminto namudinio komposto tolesnio naudojimo galimybes, vykdyti jo kokybės tyrimus, stebėseną bei viešinti rekomendacijas atliekų turėtojams	ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.
2.1.12	Bendradarbiauti su aukštojo mokslo ir švietimo įstaigomis, siekiant rasti papildomų namudinio komposto realizacijos būdų.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.
2.2 uždavinys. Iki 2027 m. padidinti rūšiuojamuoju būdu surinktų PA ir AŽ dalį lyginant su susidarymu.			
2.2.1	Minimizavus maisto-virtuvės atliekų kiekį MKA sraute ir modernizavus mechaninio rūšiavimo liniją, siekti pagerinti surenkamų popieriaus PA ir AŽ kokybę, individualiose namų valdose plastiko ir metalo PA ir AŽ mesti į MKA konteinerius, o melynąjį pakuočių konteinerį skirti tik popieriaus PA ir AŽ.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.
2.2.2	PA ir AŽ konteineriais ir kitomis priemonėmis aprūpinti visus atliekų surinkimo paslaugą, gaunančius, atliekų turėtojus, įskaitant juridinius asmenis.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
2.2.3	Vykdyti nuolatinį PA ir AŽ konteinerių rūšiavimo monitoringą ir kontrolę.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
2.2.4	Vadovaujantis patvirtintais aplinkos ministro reikalavimais, įvertinus esamą konteinerių aikštelių tinklą, naujų aikštelių poreikį, parengti naujas (interaktyvias) jų išdėstymo schemas.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
2.2.5	Juridiniams asmenims, ypač apgyvendinimo, turizmo paslaugų teikėjams, organizuoti mokymus, dalinimąsi gerąja patirtimi kaip tvarkyti veiklos metu susidarancias atliekas nuo jų susidarymo iki atidavimo tvarkytojui.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.2.6	Parengti reikalavimus viešų renginių organizatoriams kaip organizuoti atliekų, ypač pakuočių, tvarkymą viešų renginių metu (galima/negalima maisto, gėrimų tara, atliekų rūšiavimo surinkimo priemonės ir pan.).	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.2.7	Tobulinti bendradarbiavimo modelius su GIO organizuojant PA tvarkymo sistemą Prienų r. sav. (pvz. atsakomybės, atskaitomybė, vystymo kryptys ir pan.).	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.
2.3 uždavinys. Padidinti rūšiuojamuoju būdu surinktų kitų atliekų dalį lyginant su susidarymu.			
2.3.1	Įrengti informacines lentas skirtas informuoti bendro naudojimo konteinerių aikštelėmis besinaudojančius atliekų turėtojus apie tinkamą atliekų tvarkymą, atliekų surinkimo grafikus, rūšiavimo klaidas ir pan.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
2.3.2	Naujai gyvenamąją vietą Prienų r. sav. deklaruojantiems asmenims, pateikti savivaldybės atliekų tvarkymo atmintinę ir suteikti galimybę susitikti su konteinerinių aikštelių priežiūros specialistais.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.3.3	Statybos ir remonto darbus atliekantiems asmenims pateikti statybos ir griovimo bei kitų atliekų tvarkymo rekomendacijas ir atmintines.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.3.4	Įrengti rūšiavimo centrą Stakliškėse.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
2.3.5	Įdiegti slaugos ir higienos priemonių (sauskelnių) atskiro surinkimo sistemą.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi įgyvendintojai	Įgyvendinimo terminas
2.3.6	Parengti pelenų naudojimo namų ūkiuose rekomendacijas (pelenų rūšys, kokiam dirvožemiui tinka, kaip tręšti ir pan.) ir tirti jų tinkamumą namų ūkių dirvožemiui.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.3.7	Įsigyti spec. transporto priemonę ar antstatą - mobilų konteinerį arba pirkti buitėje susidarančių pavojingų atliekų surinkimo paslaugą	ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
2.3.8	Plėsti tekstilės atliekų rūšiavimo konteinerių tinklą.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.3.9	Papildoma rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
3 tikslas. Padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų, perdirbamų komunalinių atliekų kiekį ir mažinti šalinimą			
3.1 uždavinys. Užtikrinti, kad pakartotinai panaudotų daiktų apimtys iki 2027 m. Prienų r. sav. išaugtų ne mažiau kaip 5 kartus.			
3.1.1	Modernizuoti rūšiavimo centruose esančius daiktų mainų punktus – Mainukus	ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.
3.1.2	Skatinti ir informuoti gyventojus, kad dar tinkamus naudoti nereikalingus baldus į rūšiavimo centrus pristatytų neišardytus.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
3.1.3	Už papildomą mokestį teikti nereikalingų, tinkamų naudoti, daiktų surinkimo paslaugas pagal individualius užsakymus.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
3.1.4	Teikti mobilaus konteinerio paslaugą, kuriuo būtų sudarytos sąlygos daugiabučių namų gyventojams nemokamai atiduoti pakartotiniam naudojimui tinkamus daiktus.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
3.1.5	Už dar tinkamus naudoti nereikalingus daiktus, nustatant minimalų jų kiekį, neatlygintinai dalinti žaliųjų ar maisto atliekų kompostą, daugkartinio naudojimo ar aplinkai draugiškas priemones	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
3.1.6	Daiktų mainų ir rengimo pakartotinai naudoti punkte TikoTiks, kaupti rankdarbiams tinkamas medžiagas (Antrinių žaliavų bankas), kurias įstaigos ar bendruomenės galėtų naudoti įvairioms veikloms; ir vykdyti eko-dizaino edukacijas.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
3.1.7	Bendradarbiaujant su ugdymo įstaigomis, sudaryti sąlygas jų mokiniams atlikti praktiką taisant, atnaujinant nereikalingus daiktus, vertinti jų perdirbamumą, pataisomumą, ilgaamžiškumą, organizuoti eko-dizaino principais paremtų gaminių projektavimo projektus ar konkursus.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
3.1.8	Sudaryti patrauklias sąlygas naujų ir dėvėtų drabužių bei avalynės bei kitų prekių (namų apyvokos daiktų, baldų, elektros prietaisų ir pan.) pardavėjams, neparduotas prekes perduoti pakartotiniam naudojimui į daiktų mainų punktus.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
3.1.9	Daiktų mainų punkte sudaryti sąlygas mainytis tinkamais naudoti remonto ir statybinių medžiagų ir priemonių likučiais.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
3.1.10	Bendradarbiaujant su įvairia taisymo, atnaujinimo veikla užsiimančiais asmenimis, restauruoti nereikalingus daiktus (pvz. baldus, dviračius), kurie tinkami naudoti pakartotinai ir atiduoti socialiai remtinoms grupėms ar senelių namams.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2023-2027 m.
3.2 uždavinys. Iki 2027 m. padidinti perduotų perdirbti / perdirbtų KA kiekį.			
3.2.1	Rekonstruoti kompostavimo aikštelę Prienų r. sav., siekiant padidinti perdirbamų atliekų kiekį, mažinti poveikį aplinkai ir gerinti komposto kokybę įsigyjant žaliųjų atliekų smulkintuvą, komposto varttuvą, sietuvą, teleskopinį ir frontalius krautuvus.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
3.2.2	Skatinti bendruomenines kompostavimo iniciatyvas.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
3.2.3	Siekti sudaryti sutartis su GIO dėl tekstilės, baldų atliekų tvarkymo ir perdavimo perdirbimui.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
3.4 uždavinys. Iki 2027 m. sumažinti komunalinių atliekų tvarkymo veiklos poveikį aplinkai.			
3.4.1	Siekti atliekų tvarkymo veiklose naudoti technologinę įrangą ir techniką naudojančią atsinaujinančios energetikos šaltinius.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.
3.4.2	Taikyti atliekų vežimo efektyvumą didinančias technologijas surenkant KA (skaitmenizavimas, išmanūs sprendimai, maršrutų optimizavimas ir pan.)	ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.

Šaltinis: Parengta Konsultanto

2. Informacija apie Plano teritoriją

Planas apima Prienų rajono savivaldybės teritoriją.

Esamos aplinkos būklė, jos kitimo tendencijos išsamiai išnagrinėti Valstybinio plano SPAV ataskaitoje³. Minėtoje 2022 m. AM rengtoje SPAV ataskaitoje pateikiamos aplinkos charakteristikų ir būklės, jos kitimo tendencijų, aktualių problemų įvertinimo rezultatai kiekvienam aplinkos komponentui.

Prienų rajono savivaldybės ir Alytaus regiono situacija yra analogiška Lietuvos situacijai, todėl toliau detaliau nagrinėjamos Plano priemonėse numatytų infrastruktūros projektų statybos vietos. Šiame Plano etape nėra žinomas dalis planuojamų veiklų mastas, technologijos, kai kuriais atvejais ir vietos, todėl SPAV ataskaitoje nėra galimybių detaliai įvertinti vietos jautrumo aplinkosauginiu, kultūros paveldo, visuomenės sveikatos atžvilgiu.

Vertinama planuojamų infrastruktūros objektų žinomos statybos vietos jautriausių aplinkos komponentų atžvilgiu – saugomų teritorijų, „Natura 2000“ teritorijų, kultūros paveldo objektų ir teritorijų bei vandenviečių.

Pagal specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 3 priedą šiems atliekų tvarkymo objektams taikomos komunalinių objektų SAZ, kuriose ribojama gyvenamųjų namų statyba ir kita veikla pagal specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą :

Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelė (be maisto atliekų, gamybinės kilmės biologiškai skaidžių atliekų, gyvūninės kilmės šalutinių produktų, nuotekų dumblo kompostavimo)	100 m.
Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelė (kompostuojant maisto atliekas, gamybinės kilmės biologiškai skaidžias atliekas, gyvūninės kilmės šalutinius produktus, nuotekų dumblą)	500 m.
Atliekų laikymo, perkrovimo ir rūšiavimo įmonės įrenginiai (statiniai)	100 m.

Sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ar tikslinimas atliekamas poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūrų metu prieš statybą leidžiančio dokumento gavimą⁴.

2.1. Planuojama atliekų tvarkymo infrastruktūra ir jos vietos

SPAV rengimo metu planuojamo įrengti rūšiavimo centro Stakliškėse vieta nėra detalizuojama/parenkama.

Planuojama rekonstruoti kompostavimo aikštelę Prienų sav. (Pramonės g. 3, Prienų m.), siekiant padidinti perdirbamų atliekų kiekį, mažinti poveikį aplinkai ir gerinti komposto kokybę įsigyjant žaliųjų atliekų smulkintuvą, komposto vartytuvą, sietuvą, teleskopinį ir frontinius krautuvus.

³ Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo plano 2021-2023 m. SPAV ataskaita, 2022 <https://am.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/atliekos/valstybinio-atlieku-prevencijos-ir-tvarkymo-2021-2027-metu-planas>

⁴ Lietuvos Respublikos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nenumatytų poveikio visuomenės sveikatos vertinimo atlikimo atvejų nustatymo ir tvarkos aprašo patvirtinimo ir įgaliojimų suteikimo, patvirtinta 2011 m. gegužės 13 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V - 474 (Žin. 2011, Nr. 61-2923);

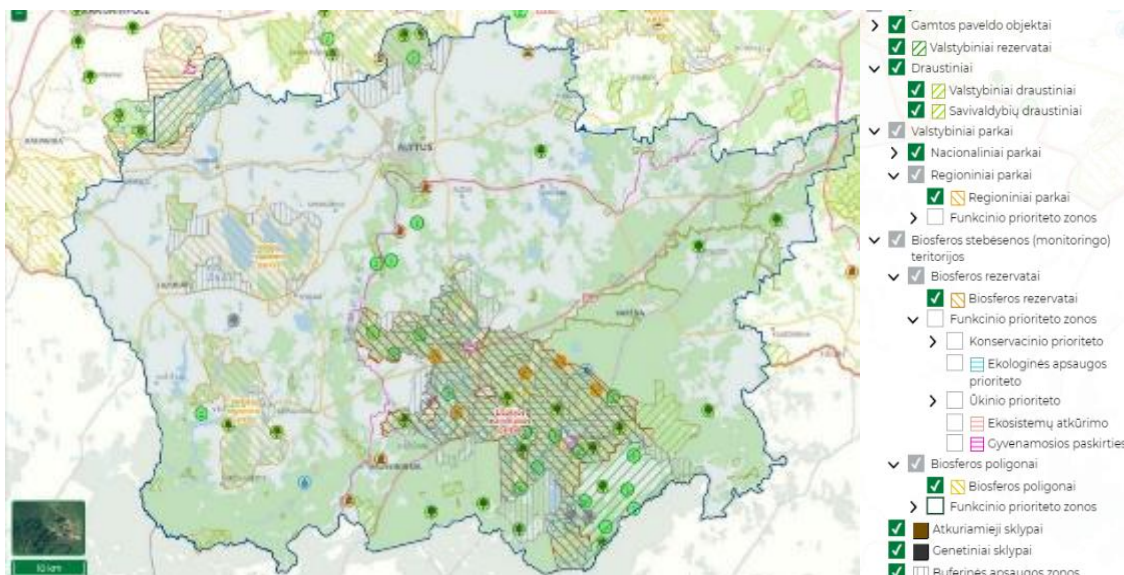
2.2. Ar teritorija yra jautri ir (arba) vertinga aplinkos apsaugos požiūriu, teritorijos apsaugos statusas

2.2.1. Saugomos teritorijos

Saugomų teritorijų valstybės kadastro duomenimis Alytaus apskrityje išsidėstęs Dzūkijos nacionalinis parkas, Metelių, Veisiejų, Nemuno kilpų ir Aukštadvario regioniniai parkai. Yra įkurtas Žuvinto biosferos rezervatas, Čepelių valstybinis gamtinis rezervatas ir kt. (viso 11 rezervatų), 3 biosferos poligonai ir 110 įvairių draustinių.

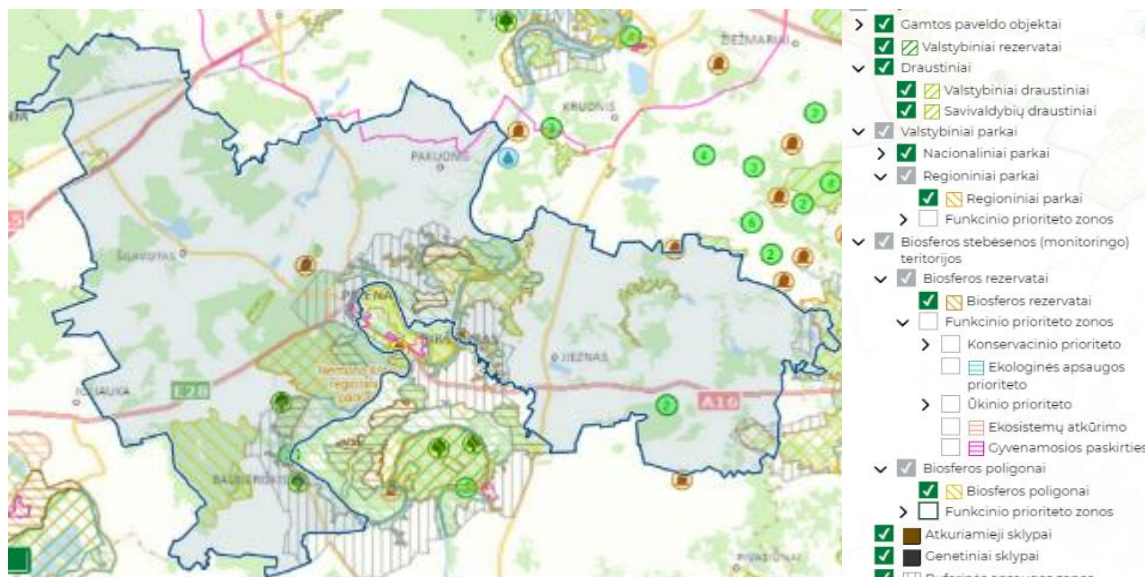
Jautriausiose aplinkosauginiu požiūriu teritorijose – saugomose teritorijose, jų apimtyje esančiose „Natura 2000“ teritorijose veiklos vykdymo sąlygos nustatytos šiuose dokumentuose:

- LR saugomų teritorijų įstatyme,
- LR Specialiosiose žemės naudojimo sąlygų įstatyme,
- LR Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme,
- LR teritorijų planavimo įstatyme,
- Aplinkos ministro 2006-05-22 įsakymu Nr. D1-255 „Dėl planų, programų ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“,
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarime Nr. 276 „Dėl Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų patvirtinimo“,
- Taip pat veiklos apribojimus saugomose teritorijose nustato saugomų teritorijų planavimo dokumentai (planavimo schemas, tvarkymo planai), individualūs saugomų teritorijų nuostatai, apsaugos reglamentai, apsaugos sutartys, sudarytos su privačios žemės savininkais dėl veiklos apribojimų, konkrečių žemės, miško ir vandens telkinio naudojimo sąlygų.

1 paveikslas. Saugomos teritorijos Alytaus apskrityje

Šaltinis: saugomų teritorijų valstybės kadastras

2 paveikslas. Saugomos teritorijos Prienų r. savivaldybėje

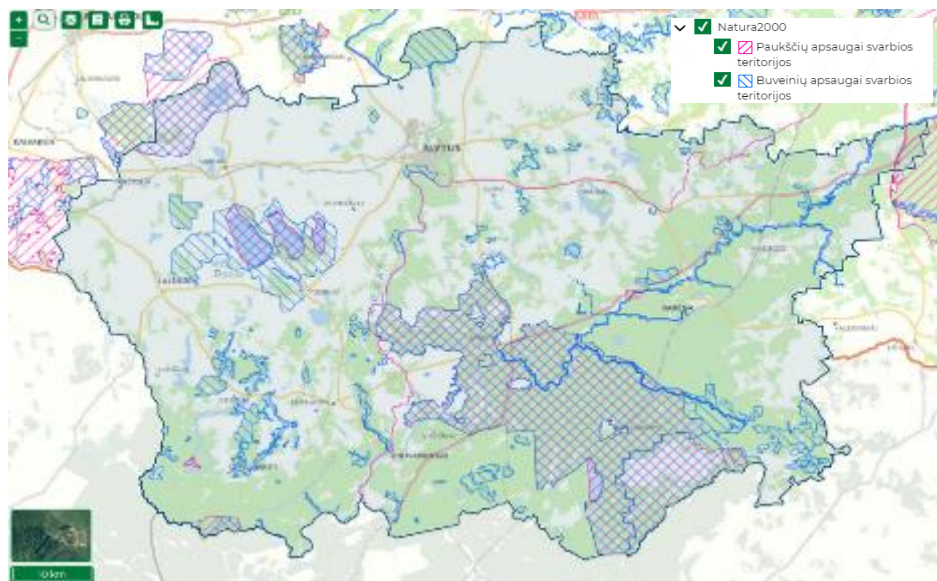
Šaltinis: saugomų teritorijų valstybės kadastras

2.2.1. „Natura 2000“ teritorijos

Europos ekologinis tinklas „Natura 2000“ – Europos Bendrijos svarbos saugomų teritorijų bendras tinklas, susidedantis iš teritorijų, įtrauktų į Vyriausybės patvirtintus buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų sąrašus, taip pat teritorijų, įtrauktų į Vyriausybės įgaliotos institucijos tvirtinamą vietovių, atitinkančių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašą, ir skirtas išsaugoti, palaikyti ir prirėkus atkurti iki tinkamos apsaugos būklės natūralius buveinių tipus ir gyvūnų bei augalų rūšis jų natūraliame paplitimo areale.

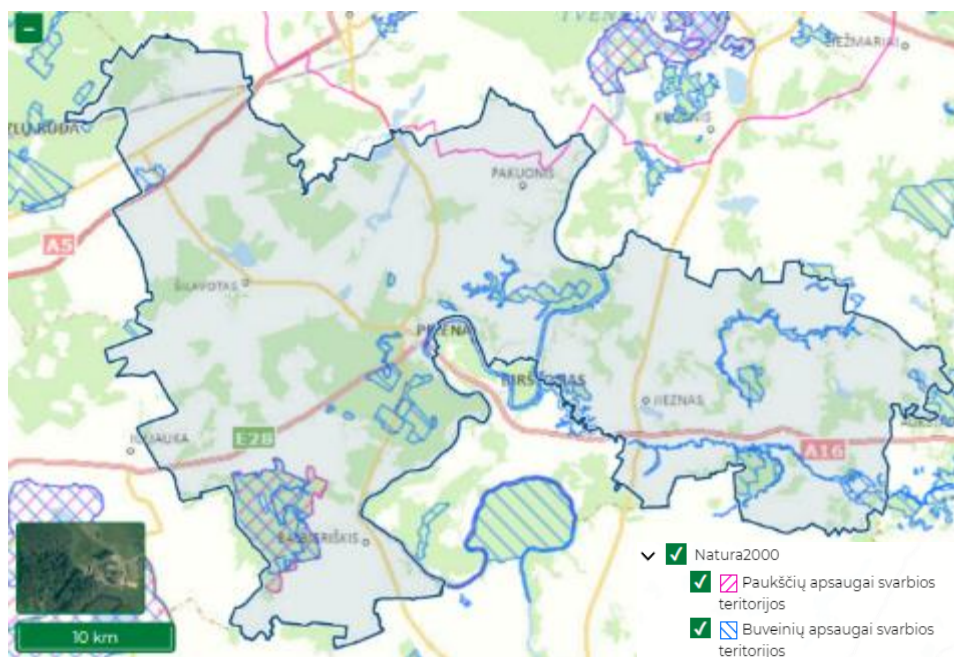
Siekiant įgyvendinti Europos Sąjungos (ES) direktyvų Dėl laukinių paukščių apsaugos (79/409/EEC) ir Dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (92/43/EEC) reikalavimus, Lietuvoje yra plėtojamas „Natura 2000“ teritorijų tinklas. „Natura 2000“ teritorijos yra integruojamos į dabartinę nacionalinę saugomų teritorijų sistemą. Įgyvendinant „Natura 2000“ teritorijų tinklą Lietuvoje, šiuo metu Alytaus regione yra:

- 17 teritorijos, paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST), pagal ES Paukščių direktyvą;
- 88 teritorijos, buveinių apsaugai svarbios teritorijos (BAST), pagal ES Buveinių direktyvą

3 paveikslas. „Natura 2000“ BAST ir PAST teritorijos Alytaus apskrityje

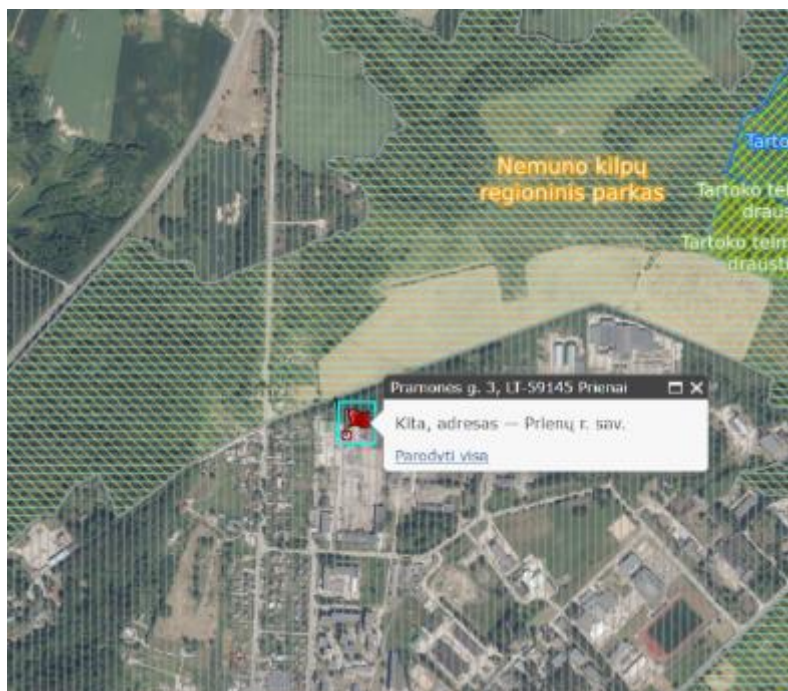
Šaltinis: saugomų teritorijų valstybės kadastras

4 paveikslas. „Natura 2000“ BAST ir PAST teritorijos Prienų r. savivaldybėje

Šaltinis: saugomų teritorijų valstybės kadastras

Planuojama modernizuoti esama kompostavimo aikštelė Prienuose kaip ir visas Prienų miestelis patenka į Nemuno kilpų regioninio parko buferinę apsaugos zoną. Nemuno kilpų regioninis parkas nutolęs už 50 m.

5 paveikslas. Saugomos teritorijos Prienų m.

Šaltinis: saugomų teritorijų valstybės kadastras

Stakliškių gyvenvietė Prienų r. savivaldybėje nutolusi nuo artimiausių saugomų teritorijų apie 1,3 km.

2.2.2. Vandenviečių apsaugos zonos

Atsižvelgiant į Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 106 straipsnio reikalavimus, atliekų tvarkymo objektams taikomi veiklos apribojimai vandenviečių apsaugos zonos, išskyrus 3B zoną. Planuojamų objektų vietos turi būti parenkamos nepažeidžiant požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų reikalavimų numatytų Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme.

Nagrinėjamų objektų vietos yra nutolusios nuo vandenviečių apsaugos zonų atžvilgiu, žr. pav. žemiau.

Geologijos tarnybos duomenimis esama Prienų kompostavimo aikštelė, esanti adresu Pramonės g. 3 Prienai, patenka į II grupės Prienų vandenvietės Nr. 85 3A apsaugos zonos juostą.

Kadangi nagrinėjamoje Prienų kompostavimo aikštelėje planuojama ir toliau vykdyti/ išplėsti nepavojingų žaliųjų atliekų kompostavimą – šiai ūkinei veiklai apribojimai netaikomi.

6 paveikslas. Vandenvietės ir AZ ties Prienų kompostavimo aikštele

Šaltinis: www.lgt.lt

2.3. Informacija apie numatomas alternatyvias Plano įgyvendinimo vietas

Plane analizuojamas tik vienas įgyvendinimo scenarijus, alternatyvūs požiūriai buvo nagrinėjami Plano rengimo darbo grupės. Todėl Plano pasekmės aplinkai bus vertinamos lyginant su „0 alternatyva“ – t. y. esamos situacijos alternatyva, kai Planas neįgyvendinamas.

3. Informacija apie Plano įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumą

Rengiamas Planas ir jame numatytos priemonės yra dalis Regiono plano. Regiono plano projektui 2023 m. atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV), kuriame buvo įvertintos ir visos regiono Plano priemonės. SPAV vertinimo subjektų išvadų ir visuomenės pasiūlymų vertinimo pažymos pateikiamos **1 priede**.

Plano įgyvendinimo pasekmių vertinimas buvo atliekamas vertinant konkrečių uždavinių pasekmes aplinkos komponentams. Vertinimui bus sudaryta pasekmių lentelė, žr. lentelėje žemiau. Atskirų uždavinių vertinimas pažymėtas taip:

- Tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės (žymima + 2)
- Tikėtinos teigiamos pasekmės (žymima + 1)
- Tikėtinos reikšmingos neigiamos pasekmės (žymima -2)
- Tikėtinos neigiamos pasekmės (žymima -1)
- Nenumatoma nei teigiamų nei neigiamų pasekmių (žymima 0)
- Nepakanka informacijos (žymima ?)

Pasekmės vertinamos pagal jų pobūdį atskiram aplinkos komponentui:

- Tiesioginės – T
- Netiesioginės –N
- Kaupiamosios – K
- Sąveikaujančios – S
- Trumpalaikės - TR
- Vidutinės trukmės – VT
- Ilgalaikės – I
- Nuolatinės – NL
- Laikinos – L
- Lokalios – LO
- Regioninės /nacionalinės – R
- Globalios - G

Ekonominė aplinka (materialus turtas, darbo rinka, valstybinių/ ES tikslų įgyvendinimas).

Plane atsižvelgiama į Atliekų direktyvoje ir Atliekų tvarkymo įstatyme nustatytą atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, kur aukščiausias prioritetas skiriamas atliekų prevencijai ir žemiausias – atliekų šalinimui sąvartyne. Taip pat Planas prisidės prie valstybinių atliekų prevencijos ir tvarkymo uždavinių įgyvendinimo. Prognozuojamos teigiamos pasekmės ekonominei aplinkai.

7 paveikslas. Atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetai

Šaltinis: parengta Konsultanto

Įgyvendinus Plano priemonę įrengti Rūšiavimo centrą Stakliškėse bus sukuriama didelės vertės materialusis turtas, sukuriama darbo vietos projektavimo, statybos ir eksploatacijos metu – teigiamas poveikis.

Atliekų prevencija arba atliekų mažinimas yra pagrindinė koncepcija siekiant tvaraus vystymosi. Pasaulyje, kovojančiame su aplinkosaugos iššūkiais, atliekų prevencija yra itin svarbi išteklių išsaugojimo, ekosistemų apsaugos ir neigiamo žmogaus veiklos poveikio aplinkai mažinimo strategijos dalis. Plane numatytos atliekų prevencijos, daiktų pakartotinio naudojimo priemonės skatina perėjimą prie žiedinės ekonomikos ir atveria kelią tvariai ateičiai. Teigiamas poveikis ekonominei aplinkai – žiedinė ekonomika / atliekų prevencija padeda išsaugoti gamtos išteklius, tokius kaip mineralai, vanduo ir energija, mažinant žaliavų poreikį ir gavybos bei gamybos procesų poreikį.

Socialinė aplinka (visuomenės sveikata (oro tarša, triukšmas, kvapai), visuomenės gerovė).

Plano tikslai nustatyti vadovaujantis atliekų tvarkymo prioritetais apima atliekų prevencijos ir tvarkymo organizavimo, maisto švaistymo, visų rūšių šiukšlinimo ir vienkartinį plastikinių gaminių prevencijos priemones.

Plane didelis dėmesys skiriamas atliekų prevencijai, daiktų pakartotinio naudojimo, dalinimosi infrastruktūrai – teigiamos pasekmės visuomenės gerovei.

Plane numatytos atliekų tvarkymo infrastruktūros sukūrimas, prieinamumas ir veiksmingumas – teigiamas poveikis visuomenės gerovei dėl geriau prieinamų kokybiškų atliekų tvarkymo paslaugų.

Plane numatoma įrengti rūšiavimo centrą. Tokių objektų statybų darbų ir eksploatacijos metu ir dėl transporto srautų, krovos darbų galimas neigiamas lokalus poveikis visuomenės sveikatai dėl taršos į aplinkos orą, triukšmo ir kvapų emisijų. Poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai įvertinimas, įskaitant oro taršos, triukšmo ir kvapų emisijų apskaičiavimą ir atitikties higienos normoms vertinimą, sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ar tikslinimas, poveikio prevencinių ir monitoringo priemonių parinkimas atliekamas PAV atrankos ir/ ar poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūrų metu prieš statybą leidžiančio dokumento gavimą.

Teigiamas poveikis visuomenės sveikatai dėl Plane siekiamo mažinti susidarantių ir šalinamų atliekų kiekio sąvartynuose.

Teigiamas poveikis visuomenės gerovei dėl visuotinių tvarkymo akcijų, bešeimininkių atliekų sutvarkymo, švietimo atliekų prevencijos, tvarkymo ir pakartotinio naudojimo klausimais.

Aplinkos kokybė (vanduo, oras, dirvožemis ir žemės gelmės)

Teigiamas poveikis vandeniui, dirvožemiui ir žemės gelmėms dėl Plane siekiamo mažinti susidarančių ir sąvartyne šalinamų atliekų kiekio. Plane numatytos atliekų tvarkymo infrastruktūros sukūrimas, prieinamumas ir veiksmingumas atlieka lemiamą vaidmenį eliminuojant nelegalų atliekų šalinimą ar kt. tvarkymą bei veikia atliekų susidarymą. Netiesioginis teigiamas poveikis aplinkos kokybei.

Dėl Plane numatomų atliekų prevencijos, daiktų pakartotinio naudojimo skatinimo priemonių - teigiamas poveikis aplinkos kokybei. Žiedinė ekonomika/ atliekų prevencija užkerta kelią atliekų išmetimui, ribojamas kenksmingų medžiagų, įskaitant teršalus, išmetimas į aplinką, taip sumažinant oro taršą, dirvožemio ir vandens taršą.

Susidariusios netinkamos perdirbti ir panaudoti atliekos ir toliau bus šalinamos nepavojingų atliekų sąvartyne, tačiau jų apimtis kiekvienais metais mažės. Siekiant dar labiau sumažinti atliekų šalinimo įrenginių ir procesų poveikį aplinkai ketinama parengti naują Alytaus regiono nepavojingų atliekų sąvartyno tvarkymo techninį projektą, kuriame būtų numatytos naujos aplinkosauginės ir eksploatacinės, aplinkos kokybės gerinimo, dujų surinkimo ir utilizavimo sistemos, teritorijos panaudojimo kitoms veikloms vykdyti ir kt. reikalingos priemonės – numatomas teigiamas poveikis aplinkos kokybei.

Teigiamas poveikis dirvožemiui dėl numatomo didinti atskiro maisto atliekų surinkimo ir kokybiško komposto gamybos ir organinių medžiagų grąžinimo į žemę.

Klimato kaita, ŠESD

Pakartotinis daiktų naudojimas, atliekų prevencija, daiktų dalinimosi skatinimas turi reikšmingą teigiamą poveikį ŠESD emisijų mažinimui dėl sutaupomų žaliavų ir energetinių išteklių naujų daiktų gamybai.

Taip pat atliekų prevencija, biologiškai skaidžių, žaliųjų atliekų atskiras surinkimas ir kompostavimas mažina sąvartynuose išskiriamo metano kiekį – reikšmingas teigiamas poveikis ŠESD mažinimui. Pasiekus nustatytus pirminio rūšiavimo, perdirbimo ir paruošimo pakartotiniam naudojimui uždavinius sąvartyne šalintinų atliekų kiekis 2027 m. galėtų sumažėti iki 6 proc. visų susidarančių KA, priklausomai nuo atliekų panaudojimo deginimo įrenginiuose apimties .

Žaliųjų atliekų kompostavimas laikomas neutraliu ŠESD atžvilgiu dėl augalų vegetacijos laikotarpiu sugeriamu CO₂.

Vandens stotelių įrengimas turi teigiamą poveikį ŠESD emisijų sutaupymui – nenaudojamos plastiko pakuotės, nereikalingas jų perdirbimas.

Biologinė įvairovė (saugomos teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)

Planuojamų objektų statybos vietos nutolusios nuo saugomų teritorijų, gamtinių buveinių – neigiamas poveikis nenumatomas. Planuojama modernizuoti esama kompostavimo aikštelė Prienuose patenka į Nemuno kilpų regioninio parko buferinę zoną. Nemuno kilpų regioninis parkas nutolęs už 50 m. Buferinės apsaugos zonoje projektams būtinas saugomų teritorijų direkcijos pritarimas.

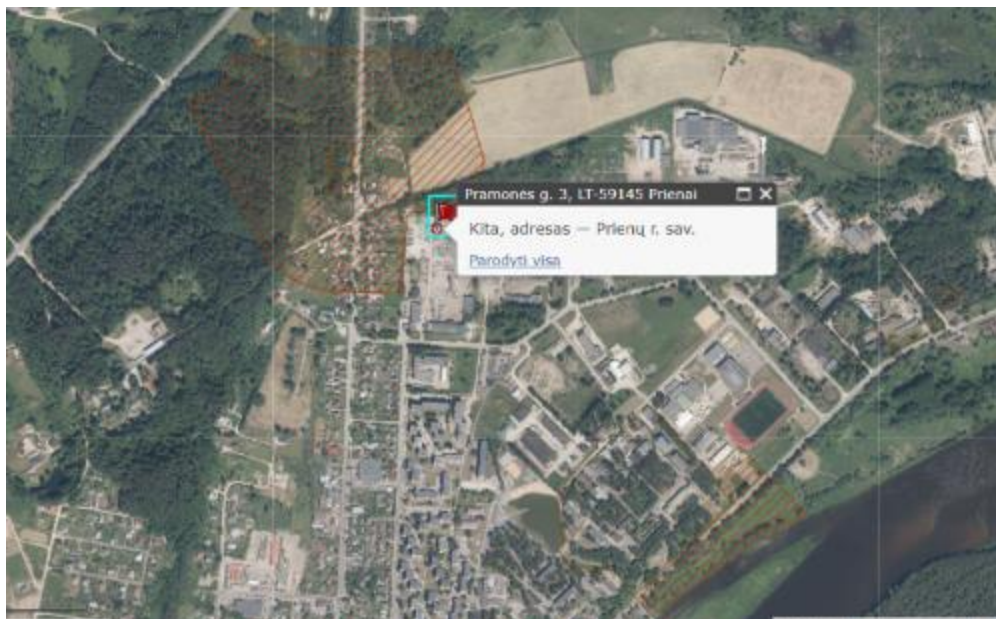
Gamtinė aplinka (kraštovaizdis)

Teigiamas poveikis gamtinei aplinkai dėl visuotinių tvarkymo akcijų, šešėimininkių atliekų sutvarkymo, aplinkosauginio švietimo kampanijų.

Kultūros paveldas ir vietovės

Prienų esama kompostavimo aikštelė ribojasi su Prienų Mačiūnų piliakalnio (kodas 9720) vizualinės apsaugos pozoniu. Kitas artimiausias kultūros paveldo objektas nutolęs 600 m. - Lietuvos kariuomenės V-ojo pėstininkų Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kęstučio pulko antrojo bataliono ir III-ojo artilerijos pulko trečiosios grupės Prienų karinio miestelio pastatų kompleksas.

Žinomi Plano objektai nutolę nuo kultūros paveldo objektų ir teritorijų, Prienų kompostavimo aikštelės vieta ribojasi su piliakalnio vizualinės apsaugos pozoniu (Žr. 4 skyrių), bet nepatenka į objekto saugomą teritoriją, neigiamų pasekmių nenumatoma.

8 paveikslas. Kultūros paveldo objektai ir teritorijos šalia esamo Prienų kompostavimo aikštelės

Šaltinis: Kultūros vertybių registras

Išvada: SPAV ataskaitoje pateikti vertinimo rezultatai pagal poveikio reikšmingumą atskiriems aplinkos komponentams bei pasekmių tipą. Atlikus Plano tikslų, uždavinių ir priemonių vertinimą ir palyginimą su „nuline“ alternatyva, priimta išvada - Plano įgyvendinimas turės teigiamas pasekmes aplinkai.

4 lentelė. Konkrečių tikslų, uždavinių ir priemonių strateginis pasekmių aplinkai vertinimas pagal poveikio atskiriems aplinkos komponentams reikšmingumą

Šaltinis: Parengta Konsultanto

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentaras
		Poveikis visuomenės sveikatai (oro tarša, triukšmas, kvapai)	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė (saug. teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)	Kraštovaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis	
Sritis. Komunalinių atliekų susidarymo prevencija													
1 tikslas. Iki 2027 m. sumažinti maisto - virtuvės atliekų susidarymą.		+1	+2	+1	+1	+1	+2	0	0	0	+2	+10	Taupus ir racionalus išteklių naudojimas, atliekų prevencija turi teigiamas pasekmes ekonominei, visuomenei aplinkai. Netiesioginės teigiamos pasekmės aplinkos komponentams mažinat sąvartynuose šalinamų BSA kiekį ir su tuo susijusį poveikį aplinkai ir klimato kaitai. Įgyvendinami nacionaliniai atliekų prevencijos tikslai. Aprūpinami maistu stokojantys – teigiamas socialinis poveikis.
Maisto atliekų susidarymo prevencijos priemonės		N	T	N	N	N	N, G				T, R		
1.1	Remti ar kitaip prisidėti prie maisto produktų aukojimo ir distribucijos (iš prekybos centrų, maitinimo įstaigų, gamybos įmonių - gyventojams) centrų kūrimo / veiklos												
1.2	Maisto aukojančioms organizacijoms sumažinti vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą arba taikyti kitas aukoti skatinančias priemones												
1.3	Remti maisto tiekimo grandinių trumpinimo priemones: bendruomeninius daržus (pvz. parama kompostine žeme) ir vietinės maisto produkcijos pardavimo vietas (eko-turgelius)												
1.4	Remti besibaigiančio galiojimo maisto produktų, maisto produktų pertekliaus (pvz. nesunaudoti namuose konservuoti maisto produktai) pardavimo-mainymosi vietas ir iniciatyvas.												
1.5	Tarptautinės informuotumo apie maisto švaistymą dienos proga (rugsėjo 29 d.) rengti informacines kompanijas apie maisto – virtuvės atliekų prevenciją, atsakingą apsipirkimą, laikymą, rūšiavimą ir pan.												
1.6	Mokymai švietimo įstaigų valgyklų darbuotojams apie maisto ir virtuvės atliekų prevenciją.												

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai (oro tarša, triukšmas, kvapai)	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė (saug. teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)	Kraštovaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
1.7	Švediško stalo principo taikymas švietimo įstaigų valgyklose.													
1.8	Sveikos mitybos, maisto tvarumo, maisto švaistymo prevencijos edukacijos švietimo ir kitose įstaigose, ekskursijos mokiniams pas vietinius maisto gamintojus ir augintojus													
1.9	Rekomendacijų ir praktinių patarimų kaip sumažinti maisto – virtuvės atliekas namuose, maitinimo įstaigose, renginiuose parengimas ir platinimas: pvz., maisto planavimas, apgalvotas apsipirkimas namams ir išsinešimui, porcijų nustatymas, protingas laikymas, užšaldymas, likučių panaudojimas, pasidalijimas maisto pertekliumi, produktų ženklavimo „Tinka vartoti iki“ ir „Geriausias iki ...“ skirtumai ir kt.													
1.10	Išleisti Alytaus regiono maitinimo įstaigų šefų ir gyventojų receptų iš maisto likučių leidinį.													
Virtuvės atliekų susidarymo prevencijos priemonės														
1.11	Atlikti popierinių rankšluosčių, servetėlių ir jų alternatyvų poveikį aplinkai ir parengti jų atsakingo vartojimo rekomendacijas namuose, maitinimo įstaigose, renginių metu ir pan.													
1.12	Rekomendacijų ir praktinių patarimų parengimas kaip išvengti ar sumažinti virtuvės (pvz. lupenos, žievės, kaulai ir kitos maisto ruošimo atliekos) atliekų susidarymą: atiduoti naminiams gyvūnams, kepti/virti bulves su lupena ir pan.													
2 tikslas. Iki 2027 m. sumažinti žaliųjų atliekų susidarymą.		+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	+8	Atliekų prevencija turi teigiamas pasekmes ekonominei, visuomenei aplinkai, mažinamos išlaidos	
2.1	Įsigyti mobilių šakų smulkinimo įrenginį, kuris būtų naudojamas tvarkant viešąsias teritorijas ir lengvatiniėmis sąlygomis nuomojamas regiono gyventojams, siekiantiems tvarkyti sodų ar šalia savo namų esančią aplinką.	N	T	N	N	N	N, G	T			T, R			

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai (oro tarša, triukšmas, kvapai)	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė (saug. teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)	Kraštovaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
2.2	Įgyvendinti vejų pjovimo robotizacijos projektą – savivaldybėse viešųjų erdvių, parkų vejas pjauti naudojantis vejų pjovimo robotais.													žaliųjų atliekų tvarkymui.
2.3	Aptarnaujant viešas teritorijas, privačiose teritorijose taikyti nupjautos žolės ir šakų mulčiavimo praktiką (pvz., ją paskleisti ar naudoti mulčiavimui aplink krūmus ar medžius).													Mulčiavimas, natūralios pievos, retesnis šienavimas – teigiamas poveikis biologinei įvairovei ir klimato kaitai.
2.4	Sėjant vejas viešose teritorijose ar privačiose valdose naudoti žemaūgių žolių sėklas, imituojančias natūralius žolynus taip sumažinant pjaunamų vejų plotus ar vejų pjovimo dažnumą.													Netiesioginės teigiamos pasekmės aplinkos komponentams mažinat kompostuojamų atliekų kiekį, panaudojant žaliąsias atliekas.
2.5	Inicijuoti kaimynų dienų organizavimą, propaguojant „kaimynystės laužų“ praktiką.													Įgyvendinami nacionaliniai atliekų prevencijos tikslai.
2.6	Įvertinti šakų, medienos ir viešųjų erdvių tvarkymo atliekų naudojimo biokuro gamybai galimybes.													
3 tikslas. Užtikrinti, kad Alytaus regione vienam gyventojui susidaranti PA ir AŽ kiekis neviršytų Lietuvos vidurkio.		+2	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	0	+1	+8	Teigiamos pasekmės dėl plastikinių pakuočių mažėjimo. Viešai prieinamas geros kokybės vanduo.	
3.1	Savivaldybių traukos centruose, parkuose ir kt. įrengti viešąsias geriamojo vandens stoteles siekiant išvengti plastiko pakuočių atliekų.	N, I	T	N	N	N	N, G				N, R		Taupus ir racionalus išteklių naudojimas, atliekų prevencija.	
3.2	Specialių akcijų metu gyventojams dalinti daugkartinio naudojimo maisto bei daržovių ir vaisių pirkinė krepšelius bei kitas daugkartines talpas, galinčias pakeisti vienkartinio naudojimo plastiko gaminius.													

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentari	
		Poveikis visuomenės sveikatai (oro tarša, triukšmas, kvapai)	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė (saug. teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)	Krašto vaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
3.3	Sudaryti sąlygas daiktų mainų ir rengimo pakartotinai naudoti punkte TikoTiks ir punkto elektroninėje parduotuvėje įsigyti vienkartinio naudojimo plastiko pakuočių alternatyvų: daugkartinio apsipirkimo maišeliai, daugkartinio naudojimo gertuvės ir puodeliai, susikompostuojantys iškylos indai ir įrankiai ir pan.													Mažinami PA ir AŽ atliekų kiekiai, įgyvendinami nacionaliniai atliekų prevencijos tikslai.
3.4.	Pakuočių prevencijos, pakuočių ženklavimo, atsakingo apsipirkimo, aplinkai draugiškų pakuočių pasirinkimo, atsakingo dovanų ir siuntinių pakavimo edukacijos švietimo ir kitose įstaigose, ekskursijos mokiniams į pakuočių gamybos, perdirbimo įmones.													Netiesioginės teigiamos pasekmės aplinkos komponentams mažinat sąvartynuose ar gamtinėje aplinkoje pakuočių ir antrinių žaliavų kiekį.
3.5	Popierinių sąskaitų atsisakymas už Alytaus regiono savivaldybių teikiamas komunalines paslaugas, jas pakeičiant elektroninėmis.													
3.6.	Informacinė kampanija raginanti gyventojus maisto ir kitų atliekų rūšiavimui namuose naudoti turimus plastikinius, popierinius maišelius, o ne pirkti naujus.													
4 tikslas. Užtikrinti, kad Alytaus regione vienam gyventojui susidarantių tekstilės atliekų kiekis neviršytų 2021 m. ES vidurkio		+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	0	+1	+7	Taupus ir racionalus išteklių naudojimas, atliekų prevencija.	
4.1	Tekstilės gaminių ženklavimo, atsakingo apsipirkimo, atnaujinimo ir priežiūros, pakartotinio naudojimo (dėvėtų rūbų parduotuvės, mainai, nuoma, taisymo), rūšiavimo edukacijos švietimo ir kitose įstaigose, ekskursijos mokiniams į tekstilės gamybos, dėvėtų drabužių tvarkymo įmones.	N	T	N	N	N	N, G				N, R		Mažinami atliekų kiekiai, įgyvendinami nacionaliniai atliekų prevencijos tikslai.	
4.2	Remti ir viešinti savivaldybių teritorijose veikiančias dėvėtų drabužių parduotuves; drabužių, avalynės taisymo, valymo ir nuomos												Netiesioginės teigiamos pasekmės aplinkos komponentams	

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentari	
		Poveikis visuomenės sveikatai (oro tarša, triukšmas, kvapai)	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė (saug. teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)	Kraštovaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
	vietas; siuvimo, nėrimo, mezgimo reikmenų parduotuves; nereikalingų drabužių ir avalynės mainų, pardavimo iniciatyvas.													mažinat sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį.
4.3	Daiktų mainų ir rengimo pakartotinai naudoti punkte TikoTiks įrengti interaktyvią persirengimo kabiną, kurioje lankytojai gali nusistatyti figūros tipą ir tinkančius drabužių modelius taip išvengiant netinkamų drabužių įsigijimo.													
4.4	Kiekvienais metais rengti temines daiktų mainų punktuose, tekstilės konteineriuose paliktų dėvėtų drabužių ir avalynės fotosesijas įtraukiant kuo įvairesnes gyventojų grupes.													
5 tikslas. Užtikrinti, kad Alytaus regione vienam gyventojui susidarantių higienos priemonių atliekų (pvz. sauskelnių) kiekis 2027 m. būtų mažesnis nei 2021 m.		0	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	0	+1	+6	Pridedama prie BSA atliekų mažinimo sąvartynuose, atliekų prevencijos.	
5.1	Alytaus regione registruotiems naujagimiams dovanoti daugkartinių sauskelnių komplektus su įsipareigojimu naudoti (vidutiniškai per metus Alytaus regione užregistruojama apie 900 naujagimių).		LO	N	N	N	N, G				N, R		Tikslo priemonių efektyvumas labai priklauso ir nuo nacionaliniu lygmeniu vykdomos politikos	
5.2.	Sudaryti sąlygas Alytaus regiono gyventojams daiktų mainų ir rengimo pakartotinai naudoti punkte TikoTiks ir punkto elektroninėje parduotuvėje įsigyti daugkartinių sauskelnių ir kitų daugkartinių ir aplinkai draugiškų higienos priemonių (pvz. daugkartiniai skutimosi peiliukai, daugkartiniai vatų diskeliai, higieniniai įklotai, menstruacinės taurelės, nechlorintas tualetinis popierius, suyrančios sauskelnės ir pan.)													
5.3	Aplinkai draugiškų vaikų priežiūros, slaugos ir asmeninės higienos priemonių ženklavimo, įsigijimo, naudojimo ir rūšiavimo edukacijos švietimo ir kitose įstaigose.													

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai
		Poveikis visuomenės sveikatai (oro tarša, triukšmas, kvapai)	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė (saug. teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)	Kraštovaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis	
6 tikslas. Užtikrinti, kad komunalinių atliekų susidarymas 2023-2027 m. laikotarpiu augtų lėčiau nei 2014-2021 m.		+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	0	+1	+7	Taupus ir racionalus išteklių naudojimas, atliekų prevencija. Mažinami atliekų kiekiai, įgyvendinami nacionaliniai atliekų prevencijos tikslai. Netiesioginės teigiamos pasekmės aplinkos komponentams mažinat sąvartynuose šalinamų atliekų kieki.
6.1	Takniškių atliekų tvarkymo technologijų parke įrengti atgautų išteklių parką.	N	T	N	N	N	N, G				N, R		
6.2	Atnaujinti aplinkosauginio ugdymo virtualios realybės klasę, įsigyjant naujus virtualios realybės akinius, atnaujinant virtualios realybės filmuką apie Alytaus regiono atliekų tvarkymo sistemą, papildant atsakingo apsipirkimo ir rūšiavimo namie filmuku ir anglų kalbos titrais.												
6.3	Elektros ir elektroninės įrangos, baterijų, buityje susidarančių pavojingų atliekų, baldų ir kitų gaminių ženklavimo, atsakingo apsipirkimo, atnaujinimo ir priežiūros, rūšiavimo edukacijos švietimo ir kitose įstaigose.												
6.4	Remtis ir viešinti informaciją apie savivaldybių teritorijose veikiančias ne tik drabužių ir avalynės priežiūros, atnaujinimo ir pakartotinio naudojimo vietas, bet ir apie elektros ir elektroninės įrangos taisyklas, įrankių ir įrangos nuomos punktus, baldų atnaujinimo paslaugas, statybinių ir remonto priemonių likučių atidavimo vietas ir pan.												
6.5	Periodiškai rengti gyventojams nemokamas EEJ taisymo ir tikrinimo dienas rūšiavimo centruose, daiktų mainų punktuose, įvairių renginių, akcijų metu.												
6.6	Organizuoti aplinkosauginius konkursus (pvz., dalintis savo gerąja praktika, kaip išvengti atliekų susidarymo ir už tai steigti prizus) tarp regiono ugdymo įstaigų, verslo centrų ar bendruomenių, kviešti dalyvauti ekskursijose Takniškių atliekų tvarkymo technologijų parke.												

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai (oro tarša, triukšmas, kvapai)	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė (saug. teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)	Kraštovaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
6.7	Remti kuriamas antrinio daiktų, medžiagų panaudojimo, perdarymo ir perdirbimo platformas, tinklus, bendruomenes, ženklavimo sistemas.													
6.8	Dalyvauti, siūlyti temas susijusias su atliekų prevencija ir tvarkymu regioninėms ir nacionalinėms internetinėms tinklalaidėms, televizijos ir radijo laidoms ir pan.													
Sritis. Atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, ir kova su šiukšlinimu														
7 tikslas Užtikrinti, kad Alytaus regione iki 2027 m. šešimėninių atliekų kiekis ir šiukšlinimo atvejų skaičius būtų mažesnis nei vidutiniškai 2020-2022 m.		+1 N, LO	+1 T, LO	+1 T, LO	0	+1 T, LO	0	+1 T, LO	+1 T, LO	+1 T, LO	+1 N	+8		
7.1	Identifikuoti labiausiai šiomis atliekomis teršiamas vietas ir jas nuolatos tikrinti, pastatyti reikiamus ženklus, konteinerius.													
7.2	Kiekvienais metais viešų renginių metu, poilsiavietėse ir kitose viešose vietose organizuoti akciją „Kultūra be atliekų“, kurios metu gyvai gyventojams teikti informaciją kaip tvarkyti randamas atliekas, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, ir vengti šiukšlių susidarymo, akcentuojant jog geriausia šiukšlių prevencija viešose vietose – jų pasiėmimas su savimi ir išrūšiavimas namie.													Aplinkos sutvarkymas ir tokių akcijų skatinimas – vertinama, kad turi tiesiogines lokalias teigiamas pasekmes
7.3	Bendradarbiaujant su aktyvaus laisvalaikio gamtoje organizacijomis (dviratininkai, žygeiviai, gamtininkai ir t.t.), kurios inicijuoja viešus aktyvius renginius (žygius, dviračių išvykas gamtoje) inventorizuoti labiausiai užterštas vietas, organizuoti atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, ir šiukšlių rinkimo akcijas.													

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai (oro tarša, triukšmas, kvapai)	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė (saug. teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)	Krašto vaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
7.4	Įrengti vaizdo stebėjimo kameras, kurių pagalba būtų pastebimi neteisėti atliekų tvarkymo ir šiukšlinimo atvejai bei skiriamos administracinės nuobaudos.													
7.5	Remti savanoriškas „gamtos patrulių“ platformas, akcijas, iniciatyvas, viešinti jų veiklą, konsultuoti atliekų tvarkymo klausimais.													
7.6	Visos viešų vietų šiukšliadėžės, ypač paplūdimiuose, turi būti su skyriumi nuorūkomis ir kitoms aktualioms šiukšlių rūšims. Sukurti rūkimui skirtas vietas, kuriose yra peleninės ar kitas talpyklos, kad rūkaliai galėtų išmesti nuorūkas. Šias sritis galima stebėti, siekiant užtikrinti, kad jos būtų tinkamai naudojamos.													
Sritis: pakartotinis panaudojimas														
8 tikslas. Užtikrinti, kad pakartotinai panaudotų daiktų apimtys iki 2027 m. Alytaus regione išaugtų ne mažiau kaip 5 kartus.		+1	+2	+1	+1	+1	+2	0	0	0	+2	+10	Daiktų pakartotinio naudojimo skatinimas, dalijimosi paslaugos, edukacijos, švietimo veiklos – reikšmingos teigiamos pasekmės.	
8.1	Atnaujinti rūšiavimo centruose esančius daiktų mainų punktus Mainukus (pvz., apšiltinti, įrengti matavimosi kabinas, veidrodžius, užtikrinti nuolatinę tvarką ir švarą ir pan.).	N	T, N	N	N	N	N, G				T, N, R		Taupus ir racionalus išteklių naudojimas, atliekų prevencija turi teigiamas pasekmes ekonominei, visuomeninei aplinkai.	
8.2	Įsteigti nereikalingų ir paruoštų pakartotinai naudoti daiktų parduotuves - salonus Alytaus m. ir Druskininkų m.												Netiesioginės teigiamos pasekmės	
8.3	Sudaryti sąlygas gyventojams, dar tinkamus naudoti nereikalingus baldus į rūšiavimo centrus pristatyti neišardytus.													
8.4	Teikti nereikalingų daiktų surinkimo, iškraustymo paslaugas pagal individualius užsakymus.													
8.5	Įdiegti mobilios konteinerio paslaugą, kuriuo būtų sudarytos sąlygos daugiabučių namų gyventojams													

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai (oro tarša, triukšmas, kvapai)	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė (saug. teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)	Kraštovaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
	nemokamai atiduoti pakartotiniam naudojimui tinkamus daiktus.													aplinkos komponentams mažinat sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį.
8.6	Subsidijuoti priekabų ar krovininių autobusų nuomotojus, kraustymo paslaugų teikėjus, kurie į daiktų mainų punktus pristato pakartotiniam naudojimui tinkamus daiktus.													Padidintas paslaugų prieinamumas/ patogumas gyventojams – teigiamos socialinės pasekmės.
8.7	Už dar tinkamus naudoti nereikalingus daiktus, nustatant minimalių jų kiekį, neatlygintinai dalinti žaliųjų ar maisto atliekų kompostą.													Pavojingų atliekų atskiras surinkimas – neigiamo poveikio aplinkai prevencija.
8.8	Daiktų mainų ir rengimo pakartotinai naudoti punkte TikoTiks, kaupti rankdarbiams tinkamas medžiagas (Antrinių žaliavų bankas), kurias įstaigos ar bendruomenės galėtų naudoti įvairioms veikloms, vykdyti ekodizaino edukacijas.													
8.9	Bendradarbiaujant su profesinio ir kitomis ugdymo įstaigomis, sudaryti sąlygas jų mokiniams atlikti praktiką taisant, atnaujinant nereikalingus daiktus, vertinti jų perdirbamumą, pataisomumą, ilgaamžiškumą, organizuoti ekodizaino principais paremtų gaminių projektavimo projektus ar konkursus.													
8.10	Sudaryti patrauklias sąlygas naujų ir dėvėtų drabužių bei avalynės bei kitų prekių (namų apyvokos daiktų, baldų, elektros prietaisų ir pan.) pardavėjams, neparduotas prekes perduoti pakartotiniam naudojimui į daiktų mainų punktus.													
8.11	Sukurti ir įgyvendinti dažų, gruntų, lakų, klijų, glaistų ir kitų statybinių medžiagų, tinkamų naudojimui, surinkimo iš gyventojų ir dalinimosi programą bei įgyvendinti ją bent viename daiktų mainų punkte.													
8.12	Bendradarbiaujant su įvairia taisymo, atnaujinimo veiklą užsiimančiais asmenimis, restauruoti													

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai (oro tarša, triukšmas, kvapai)	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė (saug. teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)	Kraštovaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
	nereikalingus daiktus (pvz. baldus, dviračius), kurios tinkamos naudoti pakartotinai ir atiduoti socialiai remtinoms grupėms ar senelių namams.													
Sritis: komunalinių atliekų tvarkymas susidarymo vietoje, rūšiuojamasis surinkimas														
	9 tikslas. Iki 2027 m. padidinti namų ūkiuose sukompustuotų bei rūšiuojamųjų būdu surinktų maisto-virtuvės, žaliųjų atliekų dalį lyginant su susidarymu.	+1	+2	+1	+1	+1	+2	0	0	0	+2	+10	Netiesioginės teigiamos pasekmės aplinkos komponentams mažinat sąvartynuose šalinamų BSA kiekį.	
	Maisto – virtuvės atliekų rūšiuojamojo surinkimo / kompostavimo priemonės	N	T	N	N	N	N, G				T, R		BSA atskiras tvarkymas turi reikšmingas pasekmes sąvartynų ŠESD mažinimui	
9.1	Taikyti diferencijuotą atliekų tvarkymo apmokestinimą už mišrias ir maisto atliekas, kai atliekų turėtojams rūšiuojantiems maisto atliekas bus mažinamas įmokos dydis.													
9.2	Plėsti maisto – virtuvės atliekų surinkimo apimtį, šias atliekas renkant iš gyvenviečių, turinčių 300 ir daugiau namų ūkių.													
9.3	Plėsti maisto – virtuvės atliekų surinkimo apimtį, aprūpinant maisto-virtuvės atliekų konteneriais ir kibirėliais visus juridinius asmenis teritorijose, kur vykdomas maisto-virtuvės atliekų surinkimas.												Gyventojams suteikiamos priemonės, tačiau gali prireikti laiko suformuoti įgūdžius.	
9.4	Vykdyti nuolatinę maisto – virtuvės atliekų rūšiavimo stebėseną ir kontrolę.													
	Žaliųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo / kompostavimo priemonės												Tiesioginės pasekmės prisidedant prie ES ir nacionalinių tikslų pasiekimo.	
9.5	Skatinti žaliųjų ir maisto-virtuvės atliekų namudinį kompostavimą, kompostuojantiems atliekų turėtojams taikant mažesnę įmoką ar vietinę rinkliavą.													
9.6	Atnaujinti bei papildyti rinkliavos mokėtojų registrus informacija apie kompostuojančius namuose namų ūkius, jiems suteiktas priemones.													
9.7	Esant poreikiui, aprūpinti namudinio kompostavimo dėžėmis/konteneriais, atliekų													

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai (oro tarša, triukšmas, kvapai)	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė (saug. teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)	Kraštovaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
	turėtojus, kuriems neteikiama atskira maisto - virtuvės atliekų surinkimo paslauga (apie 10.000 vnt. konteinerių Alytaus regiono sodų sklypų savininkams; apie 5.000 vnt. individualioms namų valdoms).													
9.8	Parengti tinkamų kompostuoti maisto – virtuvės ir žaliųjų atliekų kompostavimo namų ūkio sąlygomis rekomendacijas ir išplatinti atliekų turėtojams.													
9.9	Platinti atliekų turėtojams namudinio kompostavimo gerinimo priemones (pvz. gerosios bakterijos).													
9.10	Parengti namudinio kompostavimo kiekybinių apimčių vertinimo metodiką ir vykdyti monitoringą.													
9.11	Vykdyti nuolatinę namudinio kompostavimo kontrolę.													
9.12	Pagaminto namudinio kompostavimo tolesnio naudojimo galimybių vertinimas ir jo kokybės tyrimai, stebėseną, rekomendacijos atliekų turėtojams.													
9.13	Bendradarbiauti su mokslo ir švietimo įstaigomis, siekiant rasti papildomų namudinio komposto realizacijos būdų.													
10 tikslas. Iki 2027 m. padidinti rūšiuojamuoju būdu surinktų PA ir AŽ dalį lyginant su susidarymu.		+1	+1	0	0	0	+2	0	0	0	+1		Optimizuota atliekų surinkimo sistema, mažesnis degalų sunaudojimas ir netiesioginės teigiamos pasekmės oro taršos, ŠESD, triukšmo sumažinimui	
10.1	Minimizavus maisto-virtuvės atliekų kiekį MKA sraute ir modernizavus mechaninio rūšiavimo liniją bei siekiant pagerinti surenkamų popieriaus PA ir AŽ kokybę, individualiose namų valdose plastiko ir metalo PA ir AŽ mesti į MKA konteinerius, o mėlyną jį pakuočių konteinerį skirti tik popieriaus PA ir AŽ.	N	N				G, N				R, T			

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai (oro tarša, triukšmas, kvapai)	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė (saug. teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)	Kraštovaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
10.2	PA ir AŽ konteineriais ir kitomis priemonėmis aprūpinti visus atliekų turėtojus, įskaitant juridinius asmenis.													Efektyvesnis PA ir AŽ surinkimas, atskyrimas ir paruošimas perdirbimui – teigiamos pasekmės ekonominei aplinkai ir klimato kaitai
10.3	Vykdyti nuolatinį PA ir AŽ konteinerių rūšiavimo monitoringą ir kontrolę.													
10.4	Įvertinus esamą konteinerių aikštelių tinklą, vadovaujantis patvirtintais aplinkos ministro reikalavimais, įvertinti jų poreikį ir parengti naujas jų išdėstymo schemas.													
10.5	Juridiniams asmenims, ypač apgyvendinimo, turizmo paslaugų teikėjams organizuoti mokymus, dalinimąsi gerąja patirtimi kaip tvarkyti veiklos metu susidarančias atliekas - nuo jų susidarymo iki atidavimo tvarkytojui.													
10.6	Parengti reikalavimus viešų renginių organizatoriams kaip organizuoti atliekų, ypač pakuočių, tvarkymą viešų renginių metu (galima/hegalima maisto, gėrimų tara, atliekų rūšiavimo surinkimo priemonės ir pan.).													
10.7	Tobulinti bendradarbiavimo modelius su GIO organizuojant PA tvarkymo sistemą Alytaus regione (pvz. atsakomybės, atskaitomybės, vystymo kryptys ir pan.).													
11 tikslas. Padidinti rūšiuojamųjų būdu surinktų kitų atliekų dalį lyginant su susidarymu.														
11.4	Įrengti papildomus rūšiavimo centrus Marcinkonyse, Krosnoje ir Stakliškėse.	-1 LO	+1 T, LO	?	?	?	+1 G, N	0	0	0	+1 N, R	+2	Netiesioginės teigiamos pasekmės atliekų tvarkymo tikslų įgyvendinimui. Padidinamas atliekų tvarkymo paslaugų prieinamumas	

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai (oro tarša, triukšmas, kvapai)	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė (saug. teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)	Kraštovaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
														Galimas neigiamas lokalus poveikis visuomenės sveikatai dėl taršos į aplinkos orą, triukšmo ir kvapų emisijų. Planuojamų objektų statybos vietos nutolusios nuo saugomų teritorijų, gamtinių buveinių – neigiamas poveikis nenumatomas. Marcinkonių, Krosnos, Stakliškių miestelių istorinės dalys nėra registruotos Kultūros vertybių registre, neturi urbanistinio draustinio statuso.
11.1	Įrengti mobilies, originalaus grafinio dizaino, informacines lentas skirtas informuoti bendro naudojimo konteinerių aikštelėmis besinaudojančius atliekų turėtojus apie tinkamą atliekų tvarkymą, atliekų surinkimo grafikus, rūšiavimo klaidas ir pan.	+1 N	+1 T	+1 N	+1 N	+1 N	+1 N, G	0	0	0	0	+6	Padidintas paslaugų prieinamumas/patogumas gyventojams – teigiamos socialinės pasekmės.	
11.2	Naujai gyvenamąją vietą Alytaus regione deklaruojantiems asmenims, pateikti savivaldybės atliekų tvarkymo atmintinę ir suteikti galimybę												Pavojingų ir kitų srautų atliekų atskiras	

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentari	
		Poveikis visuomenės sveikatai (oro tarša, triukšmas, kvapai)	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė (saug. teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)	Kraštovaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
	susitikti su konteinerinių aikštelių priežiūros specialistais.													surinkimas ir tinkamas tvarkymas – neigiamo poveikio aplinkai prevencija. Mažinamas sąvartynuose šalinamų atliekų kiekis.
11.3	Statybos ir remonto darbų atlikimą ir šių paslaugų teikimą Alytaus regiono savivaldybėse registruojantiems asmenims, kartu su leidimu pateikti statybos ir griovimo bei kitų atliekų tvarkymo rekomendacijas ir atmintines.													
11.5	Įdiegti slaugos ir higienos priemonių (sauskelnių) atskiro surinkimo sistemą.													
11.5	Urbanizuotose individualių kvartaluose šildymo sezono metu atskirai surinkti pelenus.													
11.6	Parengti pelenų naudojimo namų ūkiuose rekomendacijas (pelenų rūšys, kokiam dirvožemiui tinka, kaip tręšti ir pan.) ir tirti jų tinkamumą namų ūkių dirvožemiui.													
11.7	Nemokamai iš gyventojų apvažiavimo būdu rinkti ir Takniškių atliekų tvarkymo technologijų parke priimti asbesto turinčias stogų dangas.													
11.8	Apvažiavimo būdu ir pagal individualius užsakymus rinkti butyje susidarančias pavojingas, EEJ ir didelių gabaritų atliekas.													
11.9	Daugiabučiuose namuose įrengti baterijų surinkimo dėžutes, jas surenkant apvažiavimo būdu 2 kartus per metus.													
11.10	Kiekviename seniūnijos centre pastatyti tekstilės atliekų rūšiavimo konteinerius (~30 vnt.)													
Sritis: komunalinių atliekų apdorojimas, paruošimas perdirbimui ir kt. tvarkymas														
12 tikslas. Iki 2027 m. padidinti perduotų perdirbti / perdirbtų KA kieki														
12.1	Rekonstruoti kompostavimo aikšteles (Druskininkų ir Prienų sav.), siekiant padidinti perdirbamų atliekų kiekį, mažinti poveikį aplinkai ir gerinti komposto kokybę įsigyjant žaliųjų atliekų	-1 LO	0	?	?	?	+2 N, G	?	0	0	+2 T, I	+4	Galimas neigiamas lokalus poveikis visuomenės sveikatai dėl taršos į aplinkos	

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai (oro tarša, triukšmas, kvapai)	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė (saug. teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)	Kraštovaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
	smulkintuvą, komposto vartytuvą, sietuvą, teleskopinį ir frontalius krautuvus.													orą, triukšmą ir kvapų emisijų. Prienų kompostavimo aikštelė kaip ir visas Prienų miestelis patenka į regioninio parko apsaugos zoną. Sukuriama infrastruktūra atliekų perdirbimui.
12.3	Modernizuoti MKA mechaninio apdorojimo įrenginius, siekiant padidinti atskiriamų antrinių žaliavų ir pakuočių kiekį bei kokybę prieš nukreipiant šias atliekas į perdirbimą.	-1 LO, S	0	-1/ +1 LO, S	-1/ +1 LO, S	-1/ +1 LO, S	+2 N, G	0	0	0	+2 T, I	+3	Galimas neigiamas lokalus poveikis visuomenės sveikatai dėl taršos į aplinkos orą, triukšmą ir kvapų emisijų. Infrastruktūra planuojama esamo MBA, sąvartyno ir kt. infrastruktūros teritorijoje, vykdomas monitoringas.	
12.4	Įdiegti į biologinio apdorojimo įrenginius sauskelnių biologinio apdorojimo technologinį procesą.													
12.6	Įdiegti tekstilės atliekų perdirbimo įrenginius. I etapas – tekstilės išplaušinimo ir terminio formavimo įrenginių pirkimas.													
12.7	Modernizuoti Takniškių atliekų tvarkymo technologijų parke esančią atliekų rūšiavimo aikštelę, įrengiant stoginę, bei įsigyjant įrenginius – manipulatorių, pakrovėją, frontalinį krautuvą, sijotuvą, smulkintuvą.												Šiame etape nėra žinomos priemonių technologijos ir apimtis. Sukuriama infrastruktūra atliekų perdirbimui, atliekų	

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai (oro tarša, triukšmas, kvapai)	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė (saug. teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)	Kraštovaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
														įgyvendinamos prevencijos ir tvarkymo užduotys, mažinamas šalinamų atliekų kiekis
12.2	Remti daugiabučių namų bendrijų, kaimo bendruomenių bendruomenines kompostavimo iniciatyvas.	0	+1	0	0	0	+1	0	0	0	0	+2		
12.5	Sudaryti sutartis su GIO dėl tekstilės, baldų atliekų tvarkymo ir perdavimo perdirbimui.						N							
13 tikslas. Iki 2027 m. sumažinti kitaip naudojamų ir Alytaus regiono nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamų KA kiekį														
13.1	Įdiegti cheminio apdorojimo įrenginius skysto kuro gamybai iš netinkamų perdirbti plastiko atliekų (našumas – apie 1 t per parą).	-1	0	-1/ +1	-1/ +1	-1/ +1	+2	0	0	0	+2		Galimas neigiamas lokalus poveikis visuomenės sveikatai dėl taršos į aplinkos orą, triukšmo ir kvapų emisijų. Infrastruktūra planuojama esamo MBA, sąvartyno ir kt. infrastruktūros teritorijoje, vykdomas monitoringas.	
		LO, S		LO, S	LO, S	LO, S	N, G				T, I			
13.2	Po visų technologinių procesų (po kompostavimo, mechaninio ir biologinio apdorojimo, rūšiavimo ir pan.) susidariusius atliekų apdorojimo likučius, kurių energetinė vertė ≥6 kJ/kg paruošti panaudojimui energijos gamybai.													
13.3	Įvertinti baldų ardymo atliekų naudojimą kietojo atgautojo biokuro gamybai ir jo tolimesnį naudojimą energijos gamybai biokatalinėse.													
13.4	Įdiegti netinkamų perdirbimui ir energijos gamybai atliekų (smulkiosios inertinės frakcijos po mechaninio ir biologinio apdorojimo, rūšiavimo ir kitų atliekų tvarkymo veiklų) stabilizavimo įrenginius su atskiru technologiniu procesu užpildymo atliekomis veiklai vykdyti, kuris apimtų biologinį, mechaninį apdorojimą, saugojimo vietas įrengimą ir kitus reikalingus procesus.												Šiame etape nėra žinomos priemonių technologijos ir apimtis. Sukuriama infrastruktūra atliekų	

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentari	
		Poveikis visuomenės sveikatai (oro tarša, triukšmas, kvapai)	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė (saug. teritorijos, natūralios gamtinės buveinės)	Kraštovaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
13.5	Ruošti pelenus ir sąšlavas užpildymo atliekomis arba Alytaus regiono nepavojingų atliekų sąvartyno perdengimo veikloms vykdyti.													perdirbimui, atliekų įgyvendinamos prevencijos ir tvarkymo užduotys, mažinamas šalinamų atliekų kiekis
Sritis: poveikio aplinkai mažinimas														
14 tikslas. Iki 2027 m. sumažinti komunalinių atliekų tvarkymo veiklos poveikį aplinkai		+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	0	0	+6		
14.1	Visose atliekų tvarkymo veiklose naudoti technologinę įrangą ir techniką naudojančią atsinaujinančios energetikos šaltinius.	T	N	T	T	T	T							
14.2	Parengti naują Alytaus regiono nepavojingų atliekų sąvartyno tvarkymo techninį projektą, kuriame būtų numatytos naujos aplinkosauginės ir eksploatacinės, aplinkos kokybės gerinimo, dujų surinkimo ir utilizavimo sistemos, teritorijos panaudojimo kitoms veikloms vykdyti ir kt. reikalingos priemonės.													
14.3	Taikyti atliekų vežimo efektyvumą didinančias technologijas surenkant KA (skaitmenizavimas, išmanūs sprendimai, maršrutų optimizavimas ir pan.													

Išvada: SPAV ataskaitoje pateikti vertinimo rezultatai pagal poveikio reikšmingumą atskiriems aplinkos komponentams bei pasekmių tipą. Atlikus Plano tikslų ir priemonių vertinimą ir palyginimą su „nuline“ alternatyva, priimta išvada - Plano įgyvendinimas turės teigiamas pasekmes aplinkai. Plane numatytos atliekų prevencijos arba atliekų kiekio mažinimo, daiktų pakartotinio naudojimo priemonės skatina perėjimą prie žiedinės ekonomikos ir atveria kelią tvariai ateičiai. Atliekų prevencija arba atliekų mažinimas yra itin svarbi išteklių išsaugojimo, ekosistemų apsaugos ir neigiamo žmogaus veiklos poveikio aplinkai mažinimo strategijos dalis. Žiedinė ekonomika/ atliekų prevencija padeda išsaugoti gamtos ir energijos išteklius, mažina žaliavų poreikį ir gavybos bei gamybos procesų poreikį.

4. Kita informacija

4.1. Priemonės Plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti

Planavimo, organizacinės priemonės

Atliekų tvarkymo infrastruktūros projektams ar jų plėtrai / atnaujinimui atliekamos PAV ar PAV atrankos procedūros vadovaujantis LR Planuojamos ūkinės veiklos PAV įstatyme 1 ir 2 priede nustatytais kriterijais. PAV/PAV atrankos išvadose nurodytos poveikio mažinimo priemonės – privalomos įgyvendinti.

Poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai įvertinimas, įskaitant oro taršos, triukšmo ir kvapų emisijų apskaičiavimą ir atitikties higienos normoms vertinimą, sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ar tikslinimas, poveikio prevencinių ir monitoringo priemonių parinkimas atliekamas PAV atrankos ir/ ar poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūrų metu prieš statybą leidžiančio dokumento gavimą⁵⁶.

Planuojant ūkinę veiklą „Natura 2000“ teritorijose ar kai veiklos jos įgyvendinimas bus susijęs su įsteigtomis ar potencialiomis „Natura 2000“ teritorijomis ar artima joms aplinka (pvz. ribojasi, išleidžiamos nuotekos, planuojama susisiekimo infrastruktūra kerta teritorijas ar pan.), prieš statinio projektavimo sąlygų išdavimą nustatomas veiklos poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumas⁷. Išvadą dėl veiklos reikšmingumo „Natura 2000“ teritorijoms priima direkcijos ar VSTT.

Veiklai tokiose teritorijose „Natura 2000“ reikšmingumo nustatymo metu gali būti nustatomos papildomos sąlygos, leidžiančios išvengti neigiamo poveikio saugomoms vertybėms arba sumažinančioms jį iki nereikšmingo.

Potencialiose „Natura 2000“ teritorijose, kurios nepatenka į nacionalines saugomas teritorijas ir veikla jose neregamentuota, pagrindinė priemonė nustatyti, ar planuojama veikla leistina ir kokiomis sąlygomis ją galima vykdyti yra planų, programų ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymas arba PAV/PAV atrankos procedūros. Parenkant poveikį biologinei įvairovei panaikinančias arba sumažinančias priemones „Natura 2000“ teritorijose atsižvelgiama į Bendruosiuose buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatuose pateiktus bendruosius reikalavimus, juos pritaikant atsižvelgus į veiklos mastą ir pobūdį bei vietovės sąlygas ir ypatumus.

Apibendrinant, „Natura 2000“ reikšmingumo nustatymo, planuojamos ūkinės veiklos PAV procedūros, kurios pagal Buveinių direktyvos 6 (3) straipsnio nuostatas taikoma visiems planams, programoms ir ūkinės veiklos projektams, galintiems turėti reikšmingą neigiamą poveikį „Natura 2000“ teritorijoms, yra vieni iš svarbiausių instrumentų, kurie apima priemones, reikalingas Plano įgyvendinimo galimoms reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti.

⁵ Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas;

⁶ Lietuvos Respublikos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nenumatytų poveikio visuomenės sveikatos vertinimo atlikimo atvejų nustatymo ir tvarkos aprašo patvirtinimo ir įgaliojimų suteikimo, patvirtinta 2011 m. gegužės 13 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V - 474 (Žin. 2011, Nr. 61-2923);

⁷ LR aplinkos ministro įsakymas 2006 m. gegužės 22 d. Nr. D1-255 Dėl Planų ar programų ir planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo

Kita

Šiame Plano etape nėra žinomas planuojamų veiklų mastas, technologijos, kai kuriais atvejais ir vietos, todėl papildomos poveikio mažinimo priemonės nenagrinėjamos. Atliekų tvarkymo vietose įrengiamos nelaidžios dangos, paviršinės ir gamybinės nuotekos surenkamos ir valomos atsižvelgiant į nuotekų tvarkymo ir paviršinių nuotekų tvarkymo reglamentus. Vietoje laikomos atsitiktinės taršos neutralizavimo priemonės, pvz. sorbentai.

4.2. Informacija apie galimą visuomenės nepasitenkinimą planu ar programa

Planas apima priemones, kurios susijusios su edukacija, švietimu, organizacinėmis priemonėmis, atliekų tvarkymo įranga, nedidelės apimties infrastruktūros atnaujinimo darbais. Plano rengėjai neturi informacijos apie galimą visuomenės nepasitenkinimą planu.

5. Literatūros sąrašas

1. Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 1 d. nutarimo Nr. 573 redakcija;
2. Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimas Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
3. Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas;
4. Aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymas Nr. D1-455 „Dėl visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų, ES valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
5. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo vadovas, ISBN 9955-9845-1-1, Vilnius, Lietuva, 2006;
6. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastro žemėlapiai: <https://stk.am.lt/portal/>;
7. Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos: <http://www.kpd.lt/>;
8. Geoportal duomenų rinkmenų bazė <http://geoportal.lt>
9. Lietuvos geologijos tarnybos duomenys www.lgt.lt
10. Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo plano 2021-2023 m. SPAV ataskaita, 2022 <https://am.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/atliekos/valstybinio-atlieku-prevencijos-ir-tvarkymo-2021-2027-metu-planas>.

1 priedas. SPAV vertinimo subjektų išvadų ir visuomenės pasiūlyimų vertinimo pažymos.